

KURIER Wileński

ŚRODA, 23 WRZEŚNIA 1992 R.
Nr 186 (11955)

40-LECI JUBILEUSZ A. BIAŁAUSKASA • TEMAT KGB WYKAZ POPULARNY • PEŁNOMOCNICTWA K. PRUNSKIEGO W BIERIOZOWASIA, OSKARŻENIACH O WSPÓŁPRACĘ Z WYKONAWCZĄ WŁADZĄ WYBORY DO PODWYKONAWCZĄ RAD REJONOWYCH

Wileński jubileusz obchodzili wótek deputowany Algirdas Brazauskas. Z tej okazji na posiedzeniu posiedzenia złożono mu serdeczne gratulacje i wręczono listy z życzeniami. Jednak najważniejszą się uroczyście na ten dzień przyjął, zwracając się do przedstawicieli P. Varanaukasa, wyraził niezadowolenie z sytuacji w powiecie wileńskim. Wypowiedź jubileusza B. Brazauskasa, który chciałby być arystokratą KGB... Jednak on ten „host” był odpowiedni nie tak świetnym momencie!

Zadaje sobie sprawę z tego, że pozostały liczone dni żywota tego parlamentu deputowany stara się nadrobić wszystkie zapóźnienia, przemawia z dziesięć minut. Węć po zrównoważeniu ubiegłym tygodniu do parlamentu mowa powróciła atmosferę napięcia. Przypuszczam, że nie nastąpi będzie towarzyszył powiew na porządku dziennym ubiegłego tygodnia znalazł się w atmosferze, budzące niejednoznaczne, a nawet kontrowersyjne opinie. Z tego powodu we wótek przemawiano półtorę godzinę przed rozpoczęciem porządku obrad. W swojej wymianie zdań wzięło udział do niego m.in. sprawozdanie KGB Związku Sowieckiego na Litwie oraz Komitetu Lita, problem dochodów osób urzędniczych. Zaskopiewano żądanie zmiany postępowania narodowego, zaproszono przez E. Klumbę, zaproszono też, aby przyjechał z Główną Komisją Wyborczą V. Litvinas oraz dyrektorem Litewskiej Telewizji A. Kaula. Ocenili, czy transmisja z konferencji Kancelarii Sejmu „za demokratyczną Litwę” jest zgodna z ordynacją wyborczą do Sejmu. Próbowano również ograniczenia z ustawą o niezależności stanowisk na służbie publicznej, czyli jak powołał się „do deswielu” w tym głosowanie za, na porządku dziennym. Widać, że ustawę będzie miał na uwadze list nowo wybrany

Dopiero przed południem rozpoczęto do realizacji nakreślonego planu pracy. B. Brazauskas w imieniu komisji badała działalność KGB

REPUBLIKI

Związku Sowieckiego na Litwie przedstawił projekty uchwał, dotyczące zawieszenia pełnomocnictw deputowanych K. Prunskiene i W. Bieriozowasa. Przyjął, że Sąd Najwyższy RL uznał, iż świadomości współpracowali oni z KGB. W. Bieriozowas stwierdził, że poczynione w tym kierunku kroki były zbyt czyste, bowiem nie ukrywał przed wyborcami, że niedługo pracował w strukturach KGB jako tłumacz. Natomiast K. Prunskiene w tym czasie na sali nie było, chociaż do decyzji sądu usłownykowała się niejednokrotnie z różnych trybun, traktując je jako nagonek. Zresztą o tym również opowiada w publikowanych wrywkach swej przesyłki pt. „Mechanizm przesiadawania”. Sprawa K. Prunskiene i W. Bieriozowasa nie została jeszcze zakończona. Było to tylko przedstawienie projektów dokumentów. Ponadto na sali zabrakło kworum.

A. Zalis w imieniu komisji samorządów zgłosił projekt uchwały o trybie przeprowadzenia wyborów do sejmików i wileńskich rad rejonowych oraz projekt ustawy, dotyczący uzupełnienia i zmian do niektórych artykułów ustawy o wyborach deputowanych do rad samorządów RL. W projekcie uchwały poleca się m.in. Główną Komisję Wyborczą utworzyć wileńską i sejmicką rejonowe komisje wyborcze. Zaś funkcje komisji dzielnicowych mają pełnić komisje, utworzone dla wyborców do Sejmu RL. Nawiasem mówiąc, w wyborach do podwileńskich rad będą mogli wziąć udział również niezrezerwowani kandydaci, jeśli poprzez ich nie mniej niż 100 wyborców okręgu, w którym kandyduje. Właśnie projekt takiego uzupełnienia do artykułu 9 ustawy o wyborach do rad samorządów RL zgłosił A. Zalis. Przewodopodobnie w najbliższych dniach odbędą się głosowanie za projektami powyższej wysygnalizowanych dokumentów.

Jadwiga BIELAŃSKA

Król Belgii przyjął V. Landsbergisa

Centrum Służby Informacji i Analizy Rady Najwyższej Republiki Litewskiej zakomunikowało, że przewodniczącego Rady Najwyższej Litwy Vytautasa Landsbergisa w Pałacu Królewskim w Brukseli na audiencji oficjalnej przyjął król Wysokość król Belgii Baudouin I. Podczas spotkania mówiono o drodze Litwy do wolności. Król interesował się życiem i problemami Litwy, łącząc je z problemami duchowymi

mi i moralnymi całej Europy, oraz wyraził nadzieję, że Litwa i inne kraje Europy Wschodniej mogą przyczynić się do zachowania w Europie Zachodniej wartości chrześcijańskich, które traci się tu w warunkach dobrobytu materialnego. Mówiono o udzielanej przez króla Zachodu i organizacje międzynarodowe oraz spodziewanej pomocy dla Litwy. Odnotowano, że nie jest to jedynie pomoc materialna, ale

też oznaka solidarności i nadziei. Przewidziano również spotkanie z osobistościami oficjalnymi Wspólnoty Europejskiej, w tym również z wiceprezydentem komisji Wspólnoty Europejskiej B. Martinem, Vytautas Landsbergis wygłosił w Instytucie Siosnanków Międzynarodowych referat „O pokusach i niebezpieczeństwach integracji”.

(ELTA)

V. Landsbergis weźmie udział w 47 sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ

Przebywający obecnie w Belgii przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Vytautas Landsbergis zamierza wrócić na Litwę wieczorem 23 września. Na czwartek ratu o

godz. 9 min. 30 zaplanowano jego konferencję prasową w Radzie Najwyższej. W niedzielę natomiast V. Landsbergis uda się do Waszyngtonu, gdzie weźmie udział w 47

sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. W poniedziałek przewodniczący Rady Najwyższej zamierza wygłosić tam przemówienie.

(ELTA)

Wybory-92 Spodziewanych jest 10.000 głosów z zagranicy

Jeden z najmniejszych spośród 71 utworzonych w republice okręgów wyborczych - Wileński Nowy Świat (nr 1) - może znacznie się zwiększyć. Do figurujących w jego spisach 31,5 tys. wyborców, ewentualnie, dojdzie jeszcze kilka tysięcy mieszkających za granicą obywateli Republiki Litewskiej.

Ordynacja wyborcza do Sejmu pozwala im wybrać ten okręg, na którego terytorium mieszkali przed opuszczeniem Litwy. Jednakże Główna Komisja Wyborcza, otrzymująca z przedstawicielstw Litwy spisy obywateli litewskich, pragnących uczestniczyć w wyborach do Sejmu, nie zawsze może ustalić dokładnie, do którego okręgu należy miejscowość wskazana przez osoby, które opuściły ją 50-60 lat temu, wreszcie wcale nie wszyscy ją podają. Dlatego poprosi się Radę Najwyższą o zaprobowanie tego, aby ci obywatele zostali wciągnięci do spisów wyborczych Okręgu Nowy Świat. Symboliczne jest to, że na terenie tego okręgu jest parlament Litwy, pracuje tu wiele najważniejszych instytucji państwowych Litwy.

Spodziewane jest, że w wyborach do Sejmu weźmie udział około 10 tys. mieszkających za granicą obywateli Republiki Litewskiej. Oczekuje się spisu około 4000 wyborców z USA. W zawiadomieniu otrzymanym z Kanady figurują nazwiska 948 osób, z Australii - 548. Spisy wyborców otrzymano również z Niemiec, Francji, W. Brytanii, Argentyny, Brazylii, Urugwaju, Norwegii. Duże kolonie obywateli litewskich są w Rosji, innych krajach WNP i naturalnie, w państwach bałtyckich.

Spisy wyborców republiki mają być sporządzone do dnia 3 października.

(ELTA)

Show wyborcze w Telewizji Litewskiej

23 września pierwszy kanał Telewizji Litewskiej nadawać będzie blisko trzygodzinny unikalny program. W rozpoczynającej się o godz. 21 min. 30 bezpośredniej audycji odbędzie się głoszenie w związku z rozpoczęciem się oficjalnej kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu.

Przedstawiciele partii politycznych, ruchów społeczno-politycznych i organizacji w drodze losowania zajmą kolejne miejsca w liście kandydatów na posłów w kartach wyborczych. Oznacza to, iż widzowie będą widzieli, jak się kształtuje kar-

ta wielomandatowych okręgów, którą wyborcy otrzymają w obwodach głosowania 25 października. W ten sam sposób ustalona zostanie kolejność wypowiedzi partii, ruchów społeczno-politycznych i organizacji w telewizji państwowej na dwa pierwsze tygodnie kampanii wyborczej i następnie - na dwa pozostałe. Jest to bardzo ważne dla grup oponujących. Najdłuższe badania potrwa procedura, ustalająca kolejność wypowiedzi w TV tych kandydatów na posłów, którzy kandydować będą w jednomandatowych okręgach. W

losowaniu wezmą udział przedstawiciele partii, ruchów, organizacji oraz wszystkich 17 okręgów wyborczych. W ceremonii wezmą udział członkowie Głównej Komisji Wyborczej. Będą również dziennikarze. Należy oczekiwać, że w studiu zgromadzi się 150-200 osób.

Ceremonię urocznicą program muzyczny. Program ten poprowadzi st. redaktor redakcji programów społecznych TV Alvydas Jancevičius.

(ELTA)

Depesza gratulacyjna

Rada Najwyższa Litwy przyjął od ELTA, otrzymaną z Belgii, depeszę gratulacyjną od przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej V. Landsbergisa następującej treści:
Litwa, Vilnius
Rada Najwyższa
do przewodniczącego
WYKONAWCZĄ
BIAŁAUSKASA
Panie Brazauskasie,
Pana z okazji

pięknego jubileuszu. Los tak chciał, że mamy kroczyć obok i reprezentować konkurującemu państwu na Litwie. Chciałbym, żeby współzawodnictwo wyborcze miało pewne rami, aby wasza partia nie została utraconiona z publikacjami na poziomie „Polityki” czy „Opozycji”. Jestem przekonany, że ludźmi nie jest to potrzebne. Życzę Panu dobrego zdrowia.

Vytautas LANDSBERGIS

Na dzień pamięci poległych

23 września - dzień zagłady Żydów. Litwa poza Izraelem jest bodajże jedynym na świecie państwem obchodzącym dzień zagłady swych obywateli - Żydów w latach II wojny światowej. Po południu przed zespołem pamiętkowym w Ponarach odbędzie się uroczysta ceremonia. 24 września w gmachu Rady Najwyższej Republiki Litewskiej uroczyste uoborowani zostaną obywatele Litwy, którzy ratowali ludzi przed zagładą w la-

tach nazistowskiej okupacji. Jak poinformował na bieżąco rzecznicz prasowy Rady Najwyższej Audrius Azubalis, grupie mieszkańców Litwy wręczy się krzyże za ratowanie ginących. Takie medale były też w latach Litwy przedwojennej. Deputowany do Rady Najwyższej Emanuelis Zingeris zaznaczył, że w uroczystościach wezmą też udział przedstawiciele Izraela, którzy wręczą nagrody swego państwa.

(ELTA)

Prelegenci z KULU

Jutro w Zarządzie Miejskim ZPL, ul. Pylimo (Zawalna 45/2) o godz. 19 odbędzie się interesujące spotkanie z doktorami habilitowanymi z KULU Stanisławem Litkianem oraz Janem Ziolkkiem. Szanowni prelegenci przygotowali nadzwyczajne interesujące referaty, które szczególnie zainteresują naukowców oraz inteligencję. A więc będzie to „Organizacja kościelna Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVIII w.” oraz „Kościół a Konstytucja 3 Maja”.

Inf. w.

Nasze wywiady

Rekonwalescencja gospodarki energetycznej

Dwa dni w Kownie w Instytucie Energetyki Litwy trwała międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna...

Po zakończeniu imprezy rozmawialiśmy z kierownikiem wydziału energetyki i infrastruktury europejskiego biura Agencji...

Jakie cele przysięcały tej imprezie?

— Prawie przed rokiem rząd USA postanowił udzielić pomocy krajom bałtyckim — Litwie, Łotwie i Estonii...

Co w toku niego dokonano? Nasi eksperci wraz ze specjalistami z Litwy dokonali lustracji gospodarki ener-

getycznej w przedsiębiorstwach celem wykrycia punktów, gdzie można oszczędzać energię cieplną i elektryczną...

— Wykorzystaliśmy w naszym pracy najnowsze osiągnięcia nauki i techniki pomiarowej...

Jakie wrażenie wywarły wasze fabryki i ich gospodarka energetyczna? Macie zbyt przestarzałą technologię...

strony nawiązały bardziej ścisłe kontakty współpracy. Po drugie, uczestnikom sympozjum przekazałimy cały zgromadzony w wyniku naszych badań materiał...

— W jakich zakładach i fabrykach dokonano „rewizji” gospodarki energetycznej, wszak do wszystkich nie mogli dotrzeć amerykańscy specjaliści?

— Ministerstwa Gospodarki i Energetyki zaproponowały nam 4 obiekty, sądzę, że udane, bo energochłonne: Olicki Kombinat Budowy Domów, Paleoniskii Zakład Ceramiczny...

Jakie wrażenie wywarły wasze fabryki i ich gospodarka energetyczna? Macie zbyt przestarzałą technologię...

zynieryjno-techniczną, tyle że oni nie mogą zrealizować swych idei z powodu braku potrzebnego sprzętu.

— My pozostawiamy swe przyrządy do badań na Litwie, ale zachęcamy wszystkich przedsiębiorców, użytkowników zasobów energetycznych...

— W jednym z zakładów (ceramicznym) nasi eksperci zaproponowali aż 15 programów możliwości zmniejszenia wykorzystania energii elektrycznej i cieplnej...

— 5 wymagało nakładów finansowych, urzędnicy zagranicznych, a dla 10 wystarczały poniesienia organizacyjne. W ciągu 3 miesięcy już zrealizowano 9 zaleceń...

— Dzięki temu udało się osiągnąć oszczędności w wysokości 500 tys. dolarów. A w całości program pomocy zakłada, iż energetyka odciążających się

państw bałtyckich jest od nas zastrzyk w wysokości 10 mln dolarów.

— Państwo litewskie wstąpiło, iż miało pomysł, gdzie realizowano w etapach. Czy aby nie jest to etapem nie przydatnym, bowiem to również jest energetycznym zasobów?

— W Litwie na razie w Estonii. Zdobycie takich wiadomości z powodzeniem w naszym państwie, w przemyśle, w służbach państwowych, w służbach wojskowych, w służbach specjalnych...

— Dziękuję za rozmowę. Zygmunta WITKOWSKI

SPOTKANIA

18 bm. L. Wałęsa spotkał się z pracownikami Radia i TV. Jak podaje „Rzeczpospolita”, prezydent powiedział m.in., że telewizja jest główną gazetą Polaków...

20 bm. L. Wałęsa przebywał na Jasnej Górze. Spotkał się tam z ponad tysiącem uczestników X pielgrzymki ludzi pracy. Podsumowując burzliwą dyskusję powiedział m.in., „Sztuka jest, byśmy stworzyli takie warunki, by przy zachowaniu swojej odrębności wszyscy ciągnęli ten polski wóz w jednym kierunku”.

KAZACHSTAN Patrząc na to zdjęcie można pojąć, że żądania górników, rozbierające coraz częściej w ostatnim okresie, kryją okropną rzeczywistość. Rzeźwiwość niewolniczej pracy, bezradność, nędza. Żołymbet — tak nazywa się kopalnia, kombinat wzbogacający i osiedle górnicze w obwodzie celinogradzkim...

NA ZDJĘCIU: w tych barakach żyją górnicy Żołymbetu.

W SEJMIE RP

18 bm. odbyło się w Sejmie pierwsze czytanie projektu ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków.

19 bm. głównym punktem porządku obrad Sejmu było pierwsze czytanie projektu ustawy o powszechnej prywatyzacji (PPP).

dwóch lat. Większość klubów poseelskich, nie odrzucając przedłożenia przez rząd koncepcji, zwracała uwagę na zażycie brak jej kompleksowości i niejasność wielu szczegółowych rozwiązań.

Sejm zdecydował, że D. Jastrzębski, A. Wróblewski, A. Mackiewicz i C. Cwiek staną przed trybunałem stanu za dopuszczenie do afery alkoholowej.

UTWORZONO KOALICJĘ DLA RZECZYPOSPOLITEJ

Przedstawiciele forum chrześcijańsko-demokratycznego stowarzyszenia Ojcowizna, chrześcijańskiej demokracji, chrześcijańsko-demokratycznego forum ludowego, ruchu III Rzeczypospolitej i polskiej partii niepodległościowej utworzyli 20 bm. w Warszawie koalicję dla Rzeczypospolitej.

SPORT POLONEZA (PIKARSKIE) CZAS ZACZĄĆ.

Jak już informowaliśmy, na wileńskim stadionie Żalgiris reprezentacja Litwy w walce o eliminacji mistrzostw świata w europejskiej grupie II...

W innym pojedynku tej grupy Łotwa zagra z Hiszpanią. O ile dla piłkarskiej reprezentacji będzie to zwycięstwo, tym cyklu, o tyle Polacy mogą gorzej się rozprawić, niż w poprzednim cyklu, o tyle Polacy mogą gorzej się rozprawić, niż w poprzednim cyklu...

Spotkanie w grupie II między górnymi 9 września miało miejsce w San Marino wygrał przez Norwegów — 102:30. Procz mecz Polska-Turcja węgier wystąpi w roli gospodarzy w spotkaniu z Holandią.

Dla Polaków będzie to pierwszy start w mistrzostwach świata, debiutowała ona w tych mistrzostwach w roku 1938, a zwycięstwo w X i XII mistrzostwach świata w latach 1974 i 1978...

Wystąpił w nich Polak, który zdobył srebrny medal w 1974, który zdobył srebrny medal w 1978, który zdobył srebrny medal w 1978, który zdobył srebrny medal w 1978...

R. PAVILIONIS — PRZEWODNICZĄCYM KONFERENCJI REKTORÓW

Rektor Uniwersytetu Wileńskiego profesor Rolandas Pavilionis wybrany został przewodniczącym Konferencji Rektorów Uniwersytetów Krajów Morza Bałtyckiego.

Wybory te odbyły się w Warszawie. W głosowaniu zwyciężyli Niemcy na spotkaniu konferencji Rektorów.

OMAWIAMY PROJEKT REFORMY ADMINISTRACYJNO-TERYTORIALNEJ I SAMORZĄDOWEJ RL

punktu widzenia mniejszości litewskiej

15 września br. przedstawił, moim zdaniem, najlepszy projekt administracyjny powiatu wileńskiego który ma obejmować wszystkie tereny, gdzie mieszkają Polacy, Autorzy zgłoszenia projektu Cz. Okinowski z R. Balcewicz szluznie zwracając się do tychczasowego podziału administracyjnego, który „w znacznym stopniu odzwierciedla różnicę etniczną, kulturową i językową oraz religijną” powiastając „teren zwarzone zamieszkiwania mniejszości polskiej z grubszą polską” się z obecnym administracyjnym jego podziałem (dwie rejonu), oprócz tego, że ma być 30-letnia tradycja, oficjalne warianty podziału zakładają rozcięcie liczby Polaków od 40 do 24 proc. W myśl powyższych propozycji będzie stanowić oni zaledwie 48 proc. Ponadto można wtedy też mówić o rozcięciu ludności niepolińskiej.

Właśnie zechcę ocenić problem z punktu widzenia mniejszości litewskiej... Jeszcze w roku 1989 opublikowano projekt utworzenia podwileńskiego okręgu narodowościowego pomiędzy Aukštaitis a Dzukija z względu na specyficzną etnograficzną wydzielenie z założenia, że ma on obejmować tereny, gdzie Litwini nie tylko nie stanowią połowy mieszkańców, ale nie zajmują procentowo pierwszego miejsca, uwalniają się na drugiej,

trzeciej, czy nawet czwartej pozycji. Może to byłoby rozsądne rozmiary „autonomii”, stanowiloby pozycję wyjściową dla osiągnięcia kompromisowego rozwiązania?

Ponieważ brakuje oficjalnych źródeł o składzie narodowościowym w poszczególnych gminach i osiedlach, odwiedziłem Departament Statystyki, gdzie odnalazłem interesującą mnie liczbę zamieszczonych m.in. w gazecie „Voruta” nr 5 (23) w r. 1991. W strefie podwileńskiej jest 40 gmin i 5 miast, w których Litwini nie „przodują”. Do takich należą wszystkie 12 gmin rejonu solecznickiego (Litwinów tam jest od 1 do 35 proc.), 20 gmin rejonu wileńskiego (oprócz Czarnego Boru i Waki Trockiej, gdzie Litwinów jest ponad 48 proc.), 4 gminy rejonu trockiego (karackiska, potukniańska, starotrocka i Troki, gdzie Litwinów jest od 17 do 25 proc.), 2 gminy rejonu święciańskiego (maguńska, podbrodzka, w których Litwini stanowią mniej więcej 3—7 proc.), po 1 gminie w rejonach szyrwinckim oraz malackim) Janiuniny i Janiszki — Litwinów 38 proc.). Z miast wyodrębniłbym Soleczniki (Litwinów 13 proc.), Ejszyski (8 proc.), Niemienczyn (22 proc.) i Nową Wilejkę (27 proc.).

O motywach wyszczególnienia stolicy z powiatu wileńskiego mówili nam w la mach „K.W.” 11 września br. Jeżeli „rozczłonkowanie rejo-

nów budzi taki sprzeciw, to nie wiadomo, jaki sprzeciw wzbudzą próby rozczłonkowania miasta. Proponuję odłączyć od stolicy Nową Wilejkę i nadać jej status ośrodka kraju południowo-wschodniego. Spodziewam się, że nie przeszkodzi to przeprowadzeniu linii kolejowej — jedynemu uslugi, czego Nowa Wilejka może się spodziewać od Wilna. Pomoże to zahamować ekspansję stolicy we wschodnim kierunku. Wyodrębnienie stolicy z powiatu ochroni miasto od nadmiernej rozszerzania się, pozostawiając dla minimalną strefę rozwoju — w pierwszej kolejności już zurbanizowane miejscowości oraz te, w których miejscowa ludność już dawno została rozcięta. W rejonie wileńskim to Rzesza (Litwinów 68 proc.), Bujwidziszki (77 proc.), Soleniki (63 proc.), Waka Trocka (72 proc.), Pogiry (47 proc.) itd. Uważam, że z proponowanych w maksymalistycznym projekcie niektórych gmin rejonu malackiego, a także Sariai, Swirkos, Strunajcie oraz Cyrkliški rejon święciańskiego. Wydenia rejonu orzańkiego, gdzie Polaków jest zaledwie 20—34 proc., a Litwinów znacznie więcej, do powiatu podwileńskiego można przyłączyć najwyżej pojedyncze wsie. Nie sposób przeczyć zebrać do całościowego obszaru wszystkich Polaków, nie uwzględniając ludzi innych narodowości...

Valdas BANAITIS

SLADAMI PUBLIKACJI „KTO MA DECYDOWAC O MODELU SZKOŁY POLSKIEJ NA LITWIE?”

W SPRAWIE INFORMACJI „KURIERA WILEŃSKIEGO” NA TEMAT PRACY PODKOMISJI DS. LITWY WSCHODNIEJ PAŃSTWOWEJ KOMISJI PROBLEMÓW REGIONALNYCH

10 lipca br. gazeta Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej „Kurier Wileński” opublikowała tendencyjnie dobraną informację o posiedzeniu podkomisji ds. Litwy Wschodniej Państwowej Komisji Problemów Regionalnych, na którym omawiano projekty doskonalenia oświaty w Litwie Wschodniej. Informację „Kto ma decydować o modelu szkoły polskiej na Litwie” podpisał J. Lisiewicz i nie zarejestrowany na posiedzeniu R. Piotrowski.

Zgodnie z Regulaminem Państwowej Komisji Problemów Regionalnych, zatwierdzonym 28 lutego br. przez Prezydium Rady Najwyższej Republiki Litewskiej, jednym z najważniejszych zadań komisji jest „organizowanie przygotowania państwowych programów docelowych i kontrola nad ich wcielaniem

w życie w sferach gospodarstwa, ochrony kraju, praworządności, oświaty, kultury, stosunków narodowych i in.”

W artykule nieuczestnie żąda się zwolnienia kierowniczki wydziału kultury i oświaty rej. wileńskiego D. Sabiene, A. Juozaitis w Ministerstwie Kultury i Oświaty nie pracuje. Państwowa Komisja Problemów Regionalnych, posiadająca pod dostatek ekspertów oświaty i ekspertów, nigdy nie proponowała i nie będzie proponowała „likwidacji szkół polskich na Litwie”. Byłoby to sprzeczne z Tymczasową Ustawą Zasadniczą Republiki Litewskiej, ustawami o oświacie, mniejszościach narodowych oraz innymi.

R. KLIMAS, przewodniczący podkomisji ds. Litwy Wschodniej

Niech szewc robi buty...

Cieszy nas doprawdy fakt, że przewodniczący podkomisji Litwy Wschodniej, minister gospodarki leśnej R. Klimas, z ołówkiem w ręku czyta „Kurier”, analizuje nie tylko treść artykułów, lecz również nazwiska ich autorów. Otóż pomimo że R. Piotrowski nie był zarejestrowany jako uczestnik posiedzenia podkomisji, to jednak zapewniłmy przewodniczącego, iż naprawdę był tam obecny. Gdyby zasła taka potrzeba, z łatwością udowodnimy ten fakt. Zgadamy się, że zadania Państwowej Komisji Problemów Regionalnych są właśnie takie, jak wskazuje R. Klimas, z tą tylko różnicą, że komisja (a nie podkomisja) ma organizować przygotowanie wspomnianych programów, czyli zapisać do takiej pracy specjalistów z odpowiednich placówek naukowych, organizacji społecznych i, oczywiście, przede wszystkim samych pedagogów oraz pracowników Ministerstwa Kultury i Oświaty. Autorzy artykułu wcale nie żądali zwolnienia z obowiązków kierowniczych działu kultury i oświaty D. Sabiene — po prostu stwierdzili fakt, że jeden z uczestników posiedzenia wyraził opinię, czy osoba, która miała zwatpic w celowość istnie-

nia państwowych szkół w językach mniejszości narodowych, powinna nadal pracować na tym stanowisku. Co się tyczy A. Juozaitisa, rzeczywicie aktualnie nie pełni on funkcji wiceministra kultury i oświaty. Ba, wszystko tak się zmienia w zartym tempie. Wierzymy w kompetencje specjalistów oraz ekspertów od oświaty, którzy współpracują z podkomisją, jak również w to, że nie zaproponują oni likwidowania polskich szkół na Litwie, co byłoby sprzeczne z ustawodawstwem. Właśnie o tym był nasz wspomniany artykuł, jak też o tym, żeby szewc robił buty, a krawiec szył ubrania. A tak na serio, pragniemy jeszcze raz zwrócić uwagę kierownictwa Ministerstwa Kultury i Oświaty, społeczności pedagogicznej, Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie na to, że problem modelu szkoły polskiej na Litwie naprawdę istnieje. Toteż powinniśmy wspólnie w najbliższym czasie naradzić się w tej sprawie i podjąć racjonalne decyzje. Przy okazji zwracamy się również do naszych Czytelników z propozycją wyrażenia własnych opinii w tej kwestii.

Janina LISIEWICZ, Robert PIOTROWSKI

UWAGA, MŁODZIEŻ STUDIUJĄCA W POLSCE!

ZG ZPL organizuje autokary, które zawiozą ucząca się młodzież do Polski. 27 września odjeżdża autokar do Warszawy i 4 października — do Olsztyna

(przez Szczytno). Odjeżdż spód hotelu „Gintaras” o godz. 15. W sprawie biletów zwracać się do ZG ZPL. (Ulica Wielka 40, tel. 22-33-88). Inf. wł.

W rządzie Litwy

Kolejne posiedzenie rządu w sprawie podziału przeprowadzone w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Zagali je minister Petras Valukas informacja o oświadczeniu krymogennej. Jak stwierdził minister, przestępczość jest więcej niż w roku ubiegłym, popełniono przestępstw więcej, a najcięższe ich charakterystyka kradzieże i rabunki. Wielu obywateli i państwa. Duże ich części nie wykryto. Z zatroskaniem mówiono też o szerzeniu się grup przestępczości, przestępczości i korupcji. Premier oficjalnie potwierdził istnienie mafii. Środkiem jej zwalczania jest wiele uwagi poświęconej się w opracowywaniu przez ministerstwo koncepcji kontroli i nadzoru. Niebawem ma być podawane zostanie opracowany program walki z przestępczością. Na posiedzeniu omawiano też kwestie doskonale

nia struktur dochodzeniowych, pracy zakładów penitencjarnych, akcentując przy tym, że sądy opóźniają się z rozstrzygnięciem spraw niektórych oskarżonych.

Rząd przyjął uchwałę w sprawie przekształcenia pododdziału policji osiedla Visaginas (Śniećkus) w rejonie ignalińskim na komisariat. Przyjęto również uchwałę w sprawie trybu produkowania i wydawania państwowych numerów środków transportowych, zatwierdzone wzory świadectw kierowców i taryf opłat za dokumenty wydawane przez policję drogową oraz inne usługi. Na przykład, za wydanie tabliczki z państwowym numerem samochodu trzeba będzie zapłacić dwa i pół tysiąca rubli.

Na posiedzeniu omówiono kwestię wydawania dowodu osobistego obywatela Litwy. Premier zażądał wprowadzenia lepszego porządku w przyjmowaniu dokumentów dla wymiany do-

wodów osobistych — ludziom trzeba w sposób dostępny wyjaśnić, jakie dokumenty są niezbędne, należy ściśle rejestrować ich frekwencję w służbach pododdziałów paszportowych, a pracujący w nich urzędnicy powinni znać język państwowy. Zażądano skrócenia okresu wydawania dowodów osobistych chociażby o dwa tygodnie, aby człowiek po zgłoszeniu dokumentów na wymianę otrzymał go nie później niż w ciągu miesiąca. Od 1 listopada wyjazd za granicę będzie dozwolony wyłącznie z dowodem osobistym obywatela Republiki Litewskiej. Dlatego nie powinno być przeszkód w szybkim ich otrzymaniu dla delegacji oficjalnych i osób wyjeżdżających w sprawach służbowych. Za wyjątkiem opłata nowe dowody osobiste można będzie otrzymać również w ciągu tygodnia. Wprowadzenie takiej opłaty skarbowej powinno położyć tamę łapownictwu.

Na posiedzeniu omówiono również inne kwestie. (ELTA)

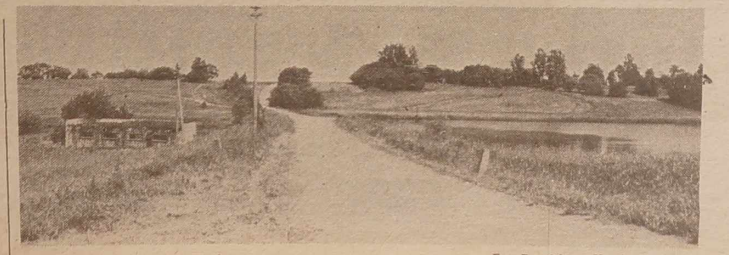
W trosce o naszą wiarę

W tym tygodniu w Wilnie będzie gościł O. Maciej Zięba, kierownik dyrektor wydawnictwa OO Dominikanów „W Kurierze” publicysta „Tygodnika Wileńskiego”.

W kościele Św. Ducha Ojciec Maciej Zięba wygłosi dwa wykłady: 25 września w piątek o godz. 17.30 dla katechetów pt. „Czy fizyk i biolog może wierzyć w Boga?”.

Świątą” oraz w sobotę 26 września o godz. 17.00 dla nauczycieli i wykładowców pt. „Czy fizyk i biolog może wierzyć w Boga?”. Po odczytach zostaną odprawione Msze Św. Wszystkich zainteresowanych (nie tylko nauczycieli i katechetów) serdecznie zapraszamy.

Organizatorzy

Widok z okolic Mejszagoly.

Fot. Bronisława Kondratowicz

Kronika pamięci: żołnierze Września

1 września 1939 r. znajdowałem się w Katowicach — centrum ośrodka przemysłowego. Miałem nader ciekawą pracę. Nieoczekiwanie wybuch wojny zaskoczył nas wszystkich. Pojawili się moi rodzice mieszkali w Nowogrodzynie, a mobilizacja mnie nie tknęła. Uzyskałem zezwolenie na wyjazd i ruszyłem na dworzec. Przepychając się do pociągu usłyszałem, że ktoś biegnie i woła mnie. Odwróciłem się — był to dyrektor Radia Śląskiego Stanisław Ligon.

Blagam pana o zapożyczenie się moimi córkami! Wysyłam je z koleżanką z Poznania do Warszawy, tam czeka matka. — Alez oczywiście! — odrzekłem. — Może pan być zupełnie spokojny!

Niebawem znalazłem się w przedziale wagonu, gdzie usiadyli trzy niewiasty i dwoje małych dzieci. Dyrektor Ligon podziękował mi gorąco i odszedł pośpiesznie nadawać kolejne komunikaty.

Pociąg wyruszył z 4-godzinnym opóźnieniem. Droga była zatłoczona. Z powodu rozbitych torów pociąg zmienił kurs — zamiast na Częstochowę musieliśmy jechać na Radom. Jazda była okropna: pociąg jechał 15 — 20 minut i zatrzymywał się na pół godziny i dłużej. Wkrótce nastąpił pierwszy nalot. Obrony nie było żadnej. Samoloty zniżyły się z potwornym rykiem na 30 — 40 metrów, rzuciły bomby i odlatywały. Po dachach wagonów bełhły kule karabinów maszynowych.

Ratowaliśmy się pierzając na wszystkie strony, krzycząc się w rzadkich krzakach. Na szczęście „moje” niewiasty trzymały się dzielnie, nie wrzeszczały i nie beczwały. Zjawili się pierwsi ranni, a może byli i zabici — pociąg był bardzo długi, a nasz wagon niemal w ogonie. Po drugim nalocie jedna z kobiet nie wyszła z wagonu. — Nie ma sensu — powiedziała zrezygnowana — Zanim wyjdzie i znieść z nasypu dzieci, nalot się skończy...

Krystyna i Stasia (jej mąż walczył na froncie) również nie wyszły z pociągu, nie chcą opuścić koleżanki. Co miałem robić? Czy mogłem jak zając dawać susa do krzaków pozostawiając na łaskę losu kobiety i dzieci?

Miałem ze sobą mandolinę. Gdy „muzyczny” uchem i palcem dzwیکی dalekiego brzęczenia samolotów, zaczynałem grać na mandolinie, aby jak najdłużej odpoczywały nerwy kobiet...

Do nadejścia nocy naloty potwarzały się kilkakrotnie. Ze zgroza patrzyłem na pozeleżania

le twarze towarzyszek jazdy, zwłaszcza bladej i wątłej Stasi. Gdzieś koło północy nasz pociąg zatrzymał się ostatecznie...

Z walizkami wyruszyliśmy pieszo w ciemną noc. O świcie, niekieleknie zmordowani i wyczerpani do cna, dotarliśmy do Skarżyska. Dosłownie padliśmy na betonową podłogę niewielkiego dworca.

Rozejrzałem się dookoła. Miałoby być jeszcze nie było bombardowane. Należało więc spodziewać się niechybnego nalotu, w pierwszym rzędzie na dworzec kolejowy. Spojrzałem na zniechęconych z nerwowego i fizycznego wyczerpania kobiety. Serce się ścisnęło od żalu, ale nie było rady.

— Proszę wstawać, musimy niezwłocznie ruszać dalej; lada chwila nadlecia samoloty i z dworca zostanie płańczone gruz. Skarżysko — ważny punkt węzłowy. Chodźmy natychmiast!

Nieludzkim wprost wysiłkiem powiększyliśmy się dalej.

Poruszaliśmy się tylko nocą, otoczeni tłumami pożarów. Hitlerowcy nie tylko bombardowali obiekty, ale również ostrzeliwa-

Niemal od samego początku tej historycznej batalii, w celu wzmocnienia tyłów walczącego wojska, były organizowane Ochotnicze Bataliony Robotnicze (Bataliony Obrony Warszawy), do których chętnie gromadzi się liczni cywile. Niezwłocznie zgłosiłem się do komendy rekrutacyjnej i zostałem przydzielony do III Batalionu, IV kompanii do obsługi CKM-u. Otrzymałem letnie umundurowanie, karabin i bagnety. Dowódcą batalionu był doświadczony i odważny żołnierz ppik. Fajst. Jego męstwo przelewało się w nasze serca, zniżał strach przed śmiertelnym niebezpieczeństwem.

Na dłuższe przygotowania brak czasu i wkrótce nasza grupa ze słynnym „Maksymem” (cholernie ciężkim i bez kótek) ruszyła do walki.

Pewnego dnia batalion ustawiono w dwuszeru i padła komenda.

— Medycy i oznajomieni z medycyną, wystąpi!

Ponieważ ukończyłem kursy pierwszej pomocy oraz kursy obrony przeciwlotniczej i przeciwchemicznej, wystąpiłem wraz z innymi z szeregu. Było nas czworo. Musieliśmy wziąć się za nos.

Wieczorem skierowano mnie na nocny dyżur w prowizorycznym

teczną na miejsce wybuchu. Wśród dymu i chmur kurzu znajdowaliśmy na podłodze w kałużach krwi — zabitych i rannych, często śmiertelnie. W pośpiechu udzielaliśmy pomocy, aby znów pędzić na ratunek innym.

Przed oczyma stała ulica Wolka. Wyszła tam nasz batalion celem uprzątnięcia ludzkich i końskich trupów rozbitych fur, wozów i żołtów. Było to po silnym ataku hitlerowców. Jesz-

cza, Niewiarygodnie Zapalona — sta — ani jednego, straszyliśmy się z postania; co jest? Opatrzyliśmy przystawione dwa, w kołnierz niebierano przystawione. Padają najdziwniejsze przesudzenia.

Na linii walki narodziło się tyle trupów, że walczący strony wyjeżdżały, aby przetrącić zabitych.

— Polacy okrzyczeli śmiertelnie Niemców i ci zbiegli z pola walki.

— Nadeszła pomoc Anglików i Francji (masowe desanty) i nie poczęły się patrykackie przesudzenia.

Nad ranem nadeszła pomoc. Warszawa spalona. Dowództwo w obliczu obłąkania, szczególnie ludności cywilnej, oraz braku wyżywienia, wody, światła i bezustannych pożarów — zdecydowało o poddaniu miastu.

Smutek i przygnębienie rozłoży nam usta, Warszawa w buchu głośno oburzenia i przysztu.

— Nie poddamy się! Będziemy walczyć! Szkoły nie będą przetrwały obrony!

— Nie przegramy! Będziemy walczyć! Szkoły nie będą przetrwały obrony!

Jednakże rozkaz jest radosny. Ze łzami zgnębił się i sam porucznik. Ścisnął dłoń i powiedział:

— Dziś składamy broń, ale nie zgąnamy się na zawsze. Gdy Ojczyzna zawala, spotkamy się znów.

...
Gdy do zajęcia przez hitlerowców Warszawy, wróciłem na Nowogrodzynie, mój stryjeczny brat Paweł Aniszczuk zdołał się na Północny. Nie przypuszczam wówczas że czeka mnie ta sama trasa...

Paweł Aniszczuk w czasie bombardowania się i Dwójki (Północny) im. T. Kościuszki zgłosił się na ochotnika do tej szeregu. Z walkami dotarł do Wrońska. Tam spotkał się z...
...służył się stopnia majora. W szeregu legionistów jako porucznik walczył mój stryjeczny brat Józef Kulesz. Zmarł w czasie wojny w Warszawie. W czasie wojny walczył w szeregu legionistów jako porucznik walczył mój stryjeczny brat Józef Kulesz. Zmarł w czasie wojny w Warszawie.

Wielu Białostrosów. Walczyli marząc o wyzwoleniu własnego ukrytym Ojczyzny.

Aleksy ANISZCZUK

WILNO
NA ZDJĘCIACH: podchorążym Wojska Polskiego Aleksy Aniszczuk; Paweł Aniszczuk w czasach II wojny światowej.

Fot. archiwum

Białorusini w walce o Polskę

li na drogach uchodźców, chłopscy wozy, nawet krowy. Nie raz widzieliśmy na drogach rannych i zabitych ludzi.

Odsypialiśmy się z dala od szosy, w stertach słomy lub u dobrych ludzi. Wszyscy nam współczuli, nie brali pieniędzy za pokarm. Parę razy udało się podjechać na chłopskim wozie. Jakież to było błogie szczęście! Nie dochodząc do Okęcia, gdy zasypiałem w marszu ze zmęczenia, podebrała nas jakaś dobra pani, jadąca na parokonnym wozie. Bezpłatnie dowiozła do Okęcia. Niech Pan Bóg ją błogosławi!

Późną nocą dotarliśmy do Warszawy. Z trudem odnalazłem doręczkarz za 10 złotych odwoził nas na Żolibż. Do serca przytuliła nas córka śliczająca matka. Gdy obudziłem się nazajutrz, Warszawa była już oblężona przez wojska niemieckie. Rozwścieczeni zdecydowanym oporem polskich sił zbrojnych hitlerowcy parli ze wszystkich stron przagnąc z marszu zdobyć stolicę.

szpitalu dla rannych. Pod ciężkim śniegiem starego gmachu pokotem leżeli ranni. Trudno ich było rozróżnić w półmroku żyłkowego kapańca (knot pływający w spodeczku oleju). Jęczałi, rzeźali, bągałi o łyk wody. Mój poprzecznik wskazał na kilka rannych i przestregł, że im nie wolno dawać ani kropli wody — są ciężko ranni w brzuch.

Koszmarną noc trwała, zdawało się, bez końca. Wrzeście zostało złunowane. Jakież było moje zdumienie, gdy po powrocie do koszar ujrzałem w ścianie gdzie zwykle znajdowała się moja łóżka, dziurę wielkości wiadra. Na szczęście cała nasza kompania uczestniczyła w nocnym zadaniu i uniknęła niechybnych ofiar.

Ironia losu: nasze koszary nie ściły się na rogu Cichej i Ciepłej (niedaleko Grzybowej). Ale nie było tu ciepło, wręcz odwrotnie — piekielnie gorąco. A co do ciszy... to mogła nam się tylko śnić.

Nielatwa była funkcja sanitariusza. Na sygnał o niebezpieczeństwie biegliśmy z noszami i torbą ap-

czepioną domy, cały teren był zaspany dymem i śwadem spaleniem. Słońce od rana prażyło niemiosiernie. Wzdęte trupy konieki raziły strasliwą wonią, widocznie bój trwał niejedną dobę. Kilometr drogi był usiany rozbitymi pojazdami i porzuconym skarbem ludzkim. Nadający się do remontu czołgi ciągnęliśmy do wyznaczonego punktu. Mordowaliśmy się do nocy.

W tamtych ciężkich dniach byłym świadkiem zachowania się warszawiaków. Podziwiałem ich. W czasie kilkutygodniowego oblężenia, głodu i bombardowań ludzie poświęceni wykazywali wysokie poczucie obowiązku obywatelskiego, nie widzieli ani jednego wypadku rabunku, nawet przy rozbitych sklepach i magazynach.

Kobiety męźnie stały w kolejkach do studzien po wodę (wodociąg i elektrownia zostały rozbite na samym początku) nie zważając na częste naloty i bombardowania na gesty ognia artylerii. Dzieliły się z żołnierzami wszystkim co miały. Najgłębiej zapadło mi w duszę wiadomość bohaterstwa ludności Warszawy.

Nie sposób nie wspomnieć o wyjątkowym męstwie i patriotycznej aktywności prezydenta Warszawy — Starzyńskiego. Jego niemal codzienne pominięcie wystąpienia w radiu dodawały otuchy i nadziei mieszkańcom stolicy. Trwał na posterunku do ostatniej chwili. Za swoje bohaterstwo zapłacił życiem...

Pewnego razu nocowaliśmy na w polu rozwalonej piwnicy na skraju miasta. Znaleźliśmy obok trochę słomy i urządziliśmy sobie „królewskie” posłanie. Około północy z ciężkiego i głońskiego snu rozbudziła nas... ci-

o pomocy Litwie

WILNO, 22 września (ELTA). Przebywająca na Litwie zastępca administratora Biura Europy i Bliskiego Wschodu Międzynarodowej Agencji Rozwoju, USA panią Carel C. Adelman przyjął dziś premier Aleksandras Abiśala. Podczas spotkania premier poinformował gościa o sytuacji gospodarczej i politycznej Litwy, stosunkach z niektórymi są-

siędnimi krajami. Podczas rozmowy wymieniono również poglądy na temat współpracy z tym resortem państwowym USA nad wzmocnieniem w życie podpisanej dwustronnej umowy, regulującej zasady i warunki udzielania pomocy USA Litwie.

W spotkaniu uczestniczyli też nadzwyczajni i pełnomocny am-

basador USA na Litwie Darryl Johnson.

Podczas swego pobytu w Wilnie pani Carel Adelman spotkała się również z kierownictwem ministerstwa zdrowia, energetyki, spraw zagranicznych, międzynarodowych stosunków gospodarczych, przedstawicielami organizacji realizujących programy z USA na Litwie. Odwiedziła również przedsiębiorstwo „Audejas” przed udaniem się do Rygi przeprowadziła konferencję prasową.

20. Prywatna służba informacyjna

Ten sposób zarobkowania opiera się na odwiecznym u nas niedoborze informacji. Konkretnie jest wam potrzebny telefon. Można też korzystać z usług poczty, ale to wymaga dużo czasu. A przecież wasze zarobki będą zależały od tego, jak operatywnie będziecie udzielać informacji.

Dla utworzenia służby informacyjnej niedocześnie jest wstępny bank informacji, który później będziecie stale uzupełniać. Najpierw uważnie przestudiujcie różne informatory, książkę tele-

foniczną, gdzie znajdziecie adresy różnych organizacji państwowych (różne pracownie, służby, sklepy itp.). Przewertujcie gazety sprzed roku lub dwu lat i wynotujcie adresy, telefony i świadczące usługi przez różne spółki, firmy prywatne, poszczególnych ludzi.

- Sporzadźcie listy różnych usług:
- remont mieszkania,
  - naprawa mebli,
  - szycie, dzierzawstwo,
  - prace drukarskie, tłumaczenia,
  - serwis samochodowy i jeszcze wiele innych usług.
- Nie ograniczajcie się do tego. Po głębokim przestudiowaniu gazety możecie operować następującą informacją:
- adresy producentów różnych

Sakota
BRANAS

— leczenie

— pośrednictwo,

— naprawa przeróżnych przedmiotów,

— serwis samochodowy i jeszcze wiele innych usług.

Nie ograniczajcie się do tego. Po głębokim przestudiowaniu gazety możecie operować następującą informacją:

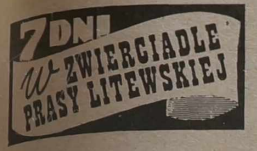
- adresy producentów różnych

- adresy firm zagranicznych,
  - adresy i telefony przedstawicielstw zagranicznych,
  - adresy firm, poszukujących sobie określonych pracowników,
  - adresy firm turystycznych i wczasowych,
  - adresy firm udzielających informacji i usług prawnych,
  - adresy firm konsultacyjnych i pośredniczących
- I to jeszcze nie wszystko. Dodatkowo możecie dawać ludziom:
- przepis kulinarne,
  - przepisy na wino i inne napoje,
  - różnych diet, używania leków,

— porady dla sadowników, rolników, hodowców psów i kotów itd.

Po osiągnięciu doświadczenia dowiecie się, jak i w którym kierunku macie rozwijać swoją działalność.

Dajcie ogłoszenie do gazety, za niewielką opłatą, odczekajcie, jakiejkolwiek informacji telefonicznej przyjmiecie zamówienia o pomoc, nie przedkrońcie obietnic, nie poddawajcie się na pobawienie pocztowym. Cena waszych usług będzie zależała od różnych czynników (złożoność zadania, liczba adresów, wielkość i rodzaj itd).

LIETUVOS AIDAS

Peiras Dirgela w gazecie z 16 września rozważa tematy: „Kiedy nastąpiło przeciwstawienie moralne Litwinów, podobnie naudu? — partii komunistycznej nie ma, mianowicie przez nią gospodarze dotychczas gospodarzą — czy cynicy przedostają się do Sejmu?”

Historia dla Litwy była surowa: po Litwi Litewskiej (1569 r.) z wielu możliwości Litwy, aby dokonać czegoś na świecie korzystała Polska; po trzech rozbiorach niepodległego państwa polsko-litewskiego (PRL) ze wszystkich możliwości Litwy korzystała Rosja carzka; po okupacji 1940 roku — Rosja partii komunistycznej. Cudowna jest odporność Litwy: im bardziej okoliczności historyczne tłumity podobnie samodzielności naszych przodków, tym twarde i odporne stawało się to umięcie w ich duszach — unicestwiona niepodległość stawała się potężną wolą i siłą duchową naszych mieszkańców w sprawie odrodzenia samodzielności. Niejedno pokolenie przodków, chociaż doznało niechętnych tragicznych losów, nie zabrakło tej woli, tej siły do grobu — pozostało im dzieciom, wnukom, a więc również nam (...).

Teraz nie ma partii komunistycznej, ale winnie dotąd wychowana przez nią nomenklatura niezastąpionych gospodarzy. Z majątkiem partii poprzyła się ona w ekonomice, w fałach biznesu. Ich twierdzący że SZA i różnorakie firmy, ich fundamentem jest niewydolność, ale wszechobecny koncern „majątek Litwy”, który utworzył i niezastąpiony gospodarze, mieszający miliardy KZRR—KPL z milionami królów spikularzy z ostatnich dziesięcioleci, z pieniędzmi nowych biznesmów.

Są oni bogaci. Potrafia administrować, komenderować. Są oni przewidziani, że bez nich naród nie jest w stanie samodzielnie żyć, gdyż oni, nomenklatury w ciągu dziesięcioleci swych rządów stłumili zdolność jego ludzi do gospodarowania; spójrzcie, co to za nasze społeczeństwo, przetrzała to ludzi, którzy i nie chcą, i nie potrafią sami gospodarzyć, a ci zaś z rządka, którzy chcą i może umieją samodzielnie gospodarować — nie dobrego nie zdziałają, bo nie mają pieniędzy!

Do rządzenia niesamodzielny, niebogactwo społeczeństwem wracają ci, którzy właśnie je takim stworzyli — zwróćcie dzieło jego twórcom!...

W odpowiedzi na publikację „Respubliki”, dotyczącą osu „Wili Kosiynina” w Pałdzie (choć o przekazanie jej w roku ubiegłym chorym dzieciom, a w tym roku przeznaczoną na inne cele) gazeta odpowiedziała repliką, w której czytamy:

„Jest tutaj dom wczasowy byłej ochro- wicy Kosiynina, Urządzu lukasowo — piękne pokoje, stolówka, reklarna, własna elektronika, doskonała łączność telefoniczna z Wilnem i Moskwą. Co lata nie brakowało wysokich urzędników KGB, przyjeżdżających na wczasy. Nie brakło też personelu obsługującego.”

Po odrodzeniu niepodległości kagebowy w Wilnie i Pałdzie nie stracili głowy i czyną przedzielną stworzyli osłonę — centrum dziecka. Sajudis w Pałdzie wielokrotnie zwracał się do rządu K. Prunskiene — A. Brazauskasa — R. Ozolasa, pisząc w gazetach o tej „pięknej” akcji KGB, jednakże osłona jest bez zarzutu. Nie pomocy nawet obliczenia sąjodistowskich dotyczących, ile kosztuje codziennie dowożenie tych 45 dzieci na zabiegi do zakładów leczniczych (w tym budynku) niemożliwie jest wykonywać zadnych zabiegów”. Bo podnieśli paliwa trudno nawet wyobrazić, ile kosztowałoby utrzymanie jednego dziecka w tym domu. Budynki są ogrzewane elektrycznością, która już wtedy, przy kilowatogodzinie kosztowała 3 kop. Zapewne pracownicy tymi rubli miesięcznie. Chociaż przyzwykły wydutki bowiem coraz więcej turystów, zwłaszcza zagranicznych, przyjeżdża na noclegi lub na dłuższe.

Rząd uczyniłby mądry krok, przynosząc te 45 dzieci do głównego sanatorium. Na prawdę nie będzie im gorzej!”

(zjazd omawiał platformę przedwyborczą partii).

„Broniliśmy i będziemy bronili demokracji, praw człowieka oraz interesów tych, którzy są krzywdzeni, dyskryminowani przy podziale mienia rolniczego, ziemi, zwracaniu domów.”

Jesteśmy przeciwko upaństwowieniu i mafijnej prywatyzacji majątku związków zawodowych, z upaństw wionego majątku faktycznie korzystają albo robią biznes przedstawiciele władzy o prawicowym ukierunkowaniu. Kiedy dzieli się go dla tworzenia apologetycznych organizacji, gady i struktur paramilitarnych. Tak „prywatyzacja” jest tylko oszustwem politycznym.

Jesteśmy za uzasadnioną ekonomicznie prywatyzacją, popieraniem uczciwej przedsiębiorczości i gospodarowania, stwarzaniem dla tych kierunków optymalnych warunków działalności prawnej i finansowej.

Jednocześnie mówimy, że musi być utrzymana ta część przemysłu, która jest nieodzowna Litwie. Prócz tego modernizowana i rozszerzana. Celem tym powinna służyć przemysłowa, zrównoważona polityka zagraniczna Zachód — Wschód, popieranie inwestycji!...

„C. Jurėnas: Pozycja DDPL w kampanii wyborczej powinna być godna i oparta na argumentach. Wyjaśniając osobiste zasady polityczne kandydaci nie powinni zapominać również o propagowaniu partii.

Unikajmy złościwości. Lepsza jest spokojna i umiarkowana krytyka, wyjaśnienie naszego stanowiska. Tylko w tym przypadku, gdy oponent zastępuje władzę na głowę, można udzielić ostrzejszej odprawy.

A. Baskas: Desowietyzacja to przekształcenie zafancoanego kraju w rozwinięty pod względem politycznym i prawnym, wywołanie jednolitości z uścisku władzy. Projekt zaś desowietyzacji opracowany przez obecną Radę Najwyższą nie odpowiada tym wymaganiom, gdyż proponuje dokonanie desowietyzacji sposobem sowieckim, tj. oskarżając ludzi z powodu ich wcześniejszej przynależności do organizacji radzieckich. To nie desowietyzacja, a złośliwa sowietyzacja. Należy desowietyzować ustawę o desowietyzacji.

Pisarz Vytautas Petkūvičius: Według niego DDPL kontynuuje dziś sprawę pierwszego Sajudisa, gdyż konsekwentnie dąży do tego, aby Litwa była niepodległym demokratycznym państwem. Oponentom brakuje argumentów, dlatego obrali inny sposób „walki” — wylewać pomysł na naszą partię. Proponują nam: tylko skruczę za grzechy przeszłości, negują nawet samo prawo do tego, aby być opozycją.

K. Jaskievičius, chociaż wyglądało to dziwnie, ale DDPL idzie na wybory, jak najmniej pragnąc władzy. Wielu, według K. Jaskievičiusa, którzy postanowili kandydować, niewiele sobie robi z tego, czy zostaną wybrani, czy nie. Kandydaci wiedzą, że zostaną oplotni, oczernieni i są na to przygotowani. Te ich odwagę zrozumieją też wyborcy!...

● Szantaż a prywatyzacja. Tematowi temu poświęcony jest artykuł z Kačanauskasa (wtorek).

„Aby pojąć, co się dzieje, przeanalizujemy ją zjawiska, niewiedząca dla większości ludzi i sprubujemy, co jest najważniejsze. Odrzućmy przeszłość socjalistyczne, związane z prywatyzacją.”

Ludzi, którzy interesują się aukcjami, publicznymi subskrypcjami akcji, najczęściej dźwi taka rzecz: dobre restauracje, sklepy, w centrum miast, które początkowo chce nabyć 5—6 spółek inwestycyjnych, sprzedawane są przedko i prawie za cenę wywoławczą, ponieważ inne spółki wycofuja się z walki, pozostawiając prawo zakupu jakiejś jednej. Widząc to ludzie zwykle niepokoją się: „To znowa, intryga, ogłupienie innych ludzi”. Czy rzeczywiście tak jest, czy nie jest to przedśrodek inwestycyjny? Władze dają nam cześć i prawo, abyśmy mogli nabyć cząstkę całej własności narodowej. Jaki więc jest interes każdego z nas? Za jak najniższą cenę nabyć jak najwięcej własności. Dyrektorzy spółek inwestycyjnych, dysponujący czekami tysiąca ludzi, właśnie do tego zniżają, starając się kupować oświeckie jak najtańsze. Władze naturalnie, że zwracają pretencje zwiększając się społecn, komu pozostawić prawo nabywania (...)

Reasumując: „Powinniśmy jasno uświadomić, czym różni się system gdzie ludzie zarabiają wielkie pieniądze działając swobodnie i system, gdzie za swobodę działania każdego, ograniczoną różnymi ustawami, uchwałami

władz muszą płacić daninę urzędnikom. Tylko wtedy, gdy ogromne pieniądze zachowały stabilnie płynąć do struktur władzy, można już mówić o mafii, o oszusta- mającym systemie szantażu. I gdy tysiące tych, którzy piszą i przyjmują ustawy, wzbogacają się dzięki ich niedokonałości, można już zapomnieć o sprawiedliwości i gwarantującym ją prawie. Czy nam, ludziami Litwy, jeszcze daleko do tego? (...)

● Kontynuując wątek jętketywistyczny — informacja z tego samego numeru.

„12 września o godzinie 10.25, komisarz policji rejonu ucieńskiego został po- wiadomiony, że na ul. Kudirkos nierzeczy- wo komendant zbrojnej służby tamtejszego oddziału DSOK G. Stradzas grozi, że w mieszkaniu eksploduje ładunek wybuchowy. Na miejscu wypadku funkcjonariusze policji znaleźli G. Stradzas z przesze- rzoną nogą, którego umieszczono w szpitalu. W mieszkaniu poszkodowanego znaleźniono zmontowany ładunek trotylu, detonatorem, do którego było podłączone źródło zasilania i kg trotylu, pistolet, ka- rabin, części do różnych rodzajów broni palnej oraz naboje.

Dobrze „zabawiał się” również inny funkcyjnariusz DSOK 11 września w Jonawie. Nietrzeźwy strzelec mając pistolet typu colt mocno hulałował i groził, że się zastrzeli. Awanturnika zatrzymali funkcyjnariusze policji.

● Z wywiadu z eksprezydentem Akade- mii Nauk Litwy Jurasem Pozełą („Dziś profesor, jutro — nikt”) wnioskujemy o smutnej przyszłości naukowego świata Litwy po zapowiedzianej nustryfikacji stopni naukowych i rejestracji dyplomów. A oprócz tego:

„Gdy się chce, to o współpracy z KGB można oskarżyć niemal wszystkich naukowców, szczególnie fizyków. Wiciec przeciw, że prawie cała informacja naukowa była mocno tajniona. Nawet ta najniejmniejsza. Razem do tych sieci tajniennicy, kontrolowanych przez KGB było wpłata- nie wielu naukowców. Naturalnie, nie byli oni zwerbowani, ale musieli współpracować z KGB, pragnąc otrzymać zezwolenia, korzystając z utajnionej informacji. Bez KGB nikt nie wyjechał w delegację naukową za granicę, KGB interesowało się sprawozdaniami z tych delegacji, których sporządzenie było obowiązkowe. Ale czy z tego powodu można oskarżać ludzi, którzy nie szpiegowali, nie donosili na koleżanów, nie zleżo ni uczynili również dla Litwy. Powiadają w akademii znajdowało ochronie wileńskich naukowców, inteligentów oskarżonych o nacjonalizm i inne „grzechy”, przesładowanych za to i wypędzonych z innych instytucji. Ale jaki jest sens teraz o tym mówić? Wszyscy, w tym również obecni przywódcy naszego państwa, którzy w tym okresie żyli i pracowali, przyznawali się do istnienia ówczesnego ustroju, jego ideologii. Wszyscy ukończyli te same wyższe uczelnie. Wyjątek mogą stanowić tylko dysydenci, więźniowie polityczni”. (...)

LIETUVOS Rytas

● Nowy rodzaj zarobkowania przyszło- wiochych „koników” — to spekulacja biletami. Kiedyś była Warszawa, a teraz Moskwa. „Dworzec, z którego się nie wyjeżdża i na który trudno wrócić” (czwartek). Autor Feliksas Telksnys:

„Podóż pociągami na całym świecie zaczyna się od kas biletowych. Wszędzie, tylko nie w Kownie, a zwłaszcza w Wilnie.

Kasjerka stołecznego dworca kolejowego spojrzała na mnie wzrokiem więcej niż zdziwionym, gdy poprosiłem o dwa bilety do Moskwy na wieczną Sądę, że w podobny sposób popatrzyłyby na obywatela, Jądzającego biletu, powiedzmy, do Nowego Jorka czy Tokio.

„Nie ma” — odpowiedziała wreszcie kobieta. „A na jutro?” — wystawiałem na próbę jej cierpliwość. „Nie ma i nigdy nie będzie!” — postawiła kropkę. Gdy na kilka kroków cofnąłem się od kasy, zauważyłem, że do chłopca, który trzymał w ręku kpi biletów, zbliżyły się dwie kobiety. „Może chcecie zrobić bilety?” — zapytały. Tak, a dokąd poizbiegniecie?” „Dwa do Moskwy”, „W przedziale, sypialnie”. „W przedziale”. „Miejsca na górze czy na dole?” — usłusznie wypytywał chłopiec.

Do transakcji tym razem jednak nie do- szło. Kobieta wydała się za drogo po 1600 rb. za bilet, który w kasie kosztuje 300 rubli. Do odjazdu pociągu było jeszcze sporo czasu i mogły poszukać sobie tańszych „zwarochnych” biletów. Niemniej jestem przekonany, że bez tysiąca rubli nie udało im się kupić biletu.

Ostatnio z wileńskiej i kowieńskiej sta- cji kolejowych do Moskwy i Petersburga normalnie mogą wyjechać tylko deputowa- ni ministrowie bądź inni zasłużeni oby- watele, którym bilety dostarcza się wprost do gabinetu. A poza tym pracownicy kole- jek, ich rodziny, znajomi. Pozostali miesz- kkańcom Litwy drogę do dużych miast Rosji może otworzyć tylko pokazna saki- wka.

Zarówno kierownicy Wileńskiego Dwor- ца Kolejowego, jak i Republikańskiego Zar- ządu Policji Transportowej rozkładają ręce zgodzi się, że sytuacja jest krytycz- na. Gdzieś przed rokiem zjawili się pojedy- ncy handlarze biletami kolejowymi i tak rozwinęli swój interes, że dziś skupują a następnie odsprzedają około 90 proc. biletów. Potencjalnym podróznym bilety oferu- je się nie tylko na stacjach kolejowych, i w ich okolicy, ale też na bazarach w Ga- riunai i Kalwaryjskim (...).

Ostatnio, gdy podróżali bilety, na Wileńskim Dworcu Kolejowym coraz więcej obywateli przy kasach proponuje bilety do Kowna po cenie niższej. Ich „zrzemiosło” nie jest nowe — wczesnym rankiem je- dą pociągami do Kowna, tu zbierają u pa- sażerów bilety i w Wilnie sprzedają je jeszcze raz. Prawo nie przewiduje i dla nich żadnej kary” (...).

ROZWIŁA

● „Czego będziemy słuchać: głosu ro- zumu czy majętności?” — z rozmowy z arcybiskupem Kościoła prawosławnego Wilna i Litwy Chryzostomem.

„Kościoł prawosławny przeżywa okropne czasy. Mimo to hierarchia naszego Kościo- la jest ciągle atakowana, ostro krytyko- wana. Ta krytyka może i ma podstawę, a- le gdy krytykuje się nie uwzględniając znanych powszechnie rzeczy, tego, że sami krytycy nie są bez grzechu, to wtedy jest to tylko nieczysta spekulacja. To samo dzieje się w innych dziedzinach. Czyli, że wszyscy — w większym lub mniejszym stopniu — jesteśmy zakładnikami przesz- łości, wreszcie zakładnikami dzisiejszego ładu, a raczej bezładu. Na przykład, prócz wszystkiego jestem też administratorem. Powiedziemy, mamy wydać książkę — co więc powiniennym robić, dokąd się zwró- cić? Siemienny wydawca tyko rozłoży rę- ce: drogi papier, druk, nie mogę dostać farb, folii, Niczym nie może mi dopomóc! I wtedy jestem zmuszony, właśnie zmuszo- ny zwracać się do zdziery, krętarca, de- cydując się na kompromis z sumieniem, aby otrzymać to, czego chce. Zatem wszyst- kiego starania organizacji i pojedynczych osób, aby dopomóc ucziwemu człowieko- wi będą daremne, bezcenne, jeżeli samo państwo nie będzie go bronilo. Ustawami, normami, aby mógł spokojnie pracować i mieć pewność dnia jutrzejszego. Wreszcie chce powiedzieć, że co niepodległość państwa litewskiego jest proklamowana i uznana, ale wiele ustaw, struktur pochodzi z niedalekiej przeszłości. To absurd, ale przeciwko mnie też wytoczono sprawę, którą przekazał obrońcy prawowadności socjalistycznej (poprzednio służył Mosk- wie, teraz przeszedł, aby pracować na rzecz Litwy). Więci o się zmieniło! Na- wet wysocy i światli urzędnicy są bezradni wobec ustaw, które jeszcze wczoraj na- zywano sowieckimi, więc tymczasem wolno- ści mają oszczerzy, fałszywi świadkowie, a niewinni człowiek tylko cierpi przez nich. Niestety! (...)

Litwa ma wiele zaleć: piękną przyrodę, cudowne świątynie, bogate dziedzictwo kulturowe. Wszystko to powinno podnieść ducha ludzi, hartować ich, nastawiać do szlachetnych czynów. Litwa jest centrum Europy, źródłem moralności chrześcijań- skiej. Powinniśmy być szczególnie wrażliwi na piękno, szlachetne ideały. Każdy naród — duży, czy mały — na własne przezna- czenie. Litwa również: mianowicie był po- stemem między Wschodem a Zachodem. Mając ogromne goświadzenie historyczne, nauki, przeszłości Litwa nie powinna mia- łać się z jednej strony w drugą, a spoj- nieć, rzeczowo, współpracować ze wszystkimi sąsiednimi państwami, Litwini zaczęli patrzeć z wysoko na język rosyj- ski, jak gdyby był on czymś innym z po- wodu swoidej akupacji czy zbrodni Sza- lina. Język rosyjski jest wyrazem nie- bolszewickiej mentalności, a rosyjskiego ducha, bogatej kultury. Nie zapominajmy o tym. Znac wiele języków to ogromny zaszczyt i przytęk, to nam, Rosjanom jest wstyd, że nie umiemy języka kraju, w któ- rym mieszkamy. W tym sensie jestście wyżsi od nas i z tego powodu nie trzeba się uniewolnić. Bądźmy dumni, szlachetni, u- duchowieni! (...)

Przygotowała Krystyna ADAMOWICZ

15 i 16 września — relacja ze zjazdu DPP Litwy, Z wystąpienia A. Brazauskasa

TIESA

USTAWA REPUBLIKI LITEWSKIEJ
O ZMIANIE PARAGRAFU TRZYDZIESIEGO
KODEKSU CYWILNEGO REPUBLIKI LITEWSKIEJ

Artykuł 333. Tryb użytkowania pomieszczenia mieszkalnego samorządu, które czasowo opuścił najemca, członek jego rodziny lub były członek rodziny

W pomieszczeniu tymczasowo nieobecnego najemcy pomieszczenia mieszkalnego samorządu, członka jego rodziny lub byłego członka rodziny mają prawo korzystać pozostający członkowie rodziny i byli członkowie rodziny. Jeśli nie pozostają najemca, członkowie jego rodziny lub byli członkowie rodziny, to wyjeżdżający najemca pomieszczenia mieszkalnego może wynająć na podstawie umowy o współnajmie lub mogą być w nim zakwaterowani czasowi lokatorzy.

W razie powrotu tymczasowo nieobecnego współlokatora lub tymczasowo mieszkającego w pomieszczeniu mieszkalnym, właściciel pomieszczenia mieszkalnego, a osoby, które nie zwolniła pomieszczenia mieszkalnego zostają wysiedlone bez wcześniejszego uprzedzenia i nie przydziela im się innego pomieszczenia mieszkalnego.

Jeśli najemca, członek jego rodziny lub wszyscy członkowie rodziny najemcy udają się do innego miejscowości lub na granicę na czas dłuższy niż sześć miesięcy, wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne samorządu może być zarezerwowane. Decyzję o rezerwacji podejmuje samorząd terenowy. Odpowiedź rezerwacji może być zaskarżona w trybie sądowym.

Artykuł 334. Rezerwacja pomieszczenia mieszkalnego samorządu

Jeśli najemca, członek jego rodziny lub wszyscy członkowie rodziny najemcy udają się do innego miejscowości lub na granicę na czas dłuższy niż sześć miesięcy, wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne samorządu może być zarezerwowane. Decyzję o rezerwacji podejmuje samorząd terenowy. Odpowiedź rezerwacji może być zaskarżona w trybie sądowym.

Artykuł 335. Korzystanie z zarezerwowanego pomieszczenia mieszkalnego samorządu

Jeśli wyjeżdżają nie wszyscy członkowie rodziny, z zarezerwowanego pomieszczenia mieszkalnego samorządu korzystają pozostający. Jeśli wyjeżdża najemca i wszyscy członkowie jego rodziny, najemca ma prawo pozostawiać pomieszczenie mieszkalne do korzystania według umowy o współnajmie innym osobom bądź zakwaterować w nim tymczasowych mieszkańców. Umowa o rezerwacji może przetrwać, że samorząd wynajmie pomieszczenie mieszkalne według terminowej umowy o najmie.

Artykuł 336. Współnajmienie pomieszczenia mieszkalnego

Najemca pomieszczenia mieszkalnego za zgodą zamieszkałych z nim razem członków rodziny i najemcy ma prawo współwłasności pomieszczenia mieszkalnego. Umowa o współnajmie pomieszczenia mieszkalnego może być zawarta zarówno pisemnie, jak i ustnie.

Artykuł 337. Wyłączenie pomieszczenia mieszkalnego z wspólnej nieruchomości

Jeśli najemca, członek jego rodziny lub wszyscy członkowie rodziny najemcy udają się do innego miejscowości lub na granicę na czas dłuższy niż sześć miesięcy, wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne samorządu może być zarezerwowane. Decyzję o rezerwacji podejmuje samorząd terenowy. Odpowiedź rezerwacji może być zaskarżona w trybie sądowym.

Artykuł 338. Wyłączenie pomieszczenia mieszkalnego z wspólnej nieruchomości

Jeśli najemca, członek jego rodziny lub wszyscy członkowie rodziny najemcy udają się do innego miejscowości lub na granicę na czas dłuższy niż sześć miesięcy, wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne samorządu może być zarezerwowane. Decyzję o rezerwacji podejmuje samorząd terenowy. Odpowiedź rezerwacji może być zaskarżona w trybie sądowym.

Artykuł 339. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu

Umowa o 14-letnim pomieszczeniu mieszkalnego samorządu może być zmieniona w przypadkach przewidzianych w artykułach 340-343 niniejszego Kodeksu.

Artykuł 340. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Umowa przedsięwzięcia, instytucji o najmie pomieszczeń mieszkalnych swym pracownikom może być zmieniona w umowie zbiorowej, a w organizacji, w której takiej umowie nie zawiera się - na podstawie i w trybie przewidzianym w umowie między administracją a pracownikami.

Artykuł 341. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Pełnoletni członek rodziny najemcy i były członek rodziny ma prawo na zawarcie osobnej umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego (podziale mieszkania), jeśli wdrażają na zgodę najemcy wynajmujący i inni pełnoletni członkowie rodziny. Takim członkowi rodziny, z uwzględnieniem przypadającej mu części powierzchni mieszkalnej, może być wynajęte osobne pomieszczenie pomieszczenia mieszkalnego. W takim przypadku z osobnym najemcą zawiera się każdą umowę o najmie pomieszczeń mieszkalnych.

Artykuł 342. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Pełnoletni członek rodziny najemcy i były członek rodziny mogą ustalić tryb i warunki korzystania z najmowanego pomieszczenia mieszkalnego bez zmiany umowy o najmie.

Artykuł 343. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Spory powstające w związku z podziałem mieszkania, ustalenia trybu i warunków korzystania z najmowanego pomieszczenia mieszkalnego rozstrzyga się w trybie sądowym.

Artykuł 344. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Jeżeli jedno pomieszczenie mieszkalne zmienia się na inne samorząd, posiadając możliwość najemca za zgodą członków jego rodziny i byłych członków rodziny wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne może zamienić na inne, przydzielając każdemu członkowi rodziny nie więcej niż 10 metrów

kwadratowych umowy powierzchni pomieszczenia mieszkalnego, pozostawiając posiadanie pomieszczenia mieszkalnego samorządowi. W tym przypadku na życzenie najemcy, pełnoletnich członków rodziny lub byłych członków rodziny jedna osoba o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu może być zastąpiona przez kilka.

Spory w sprawie zmiany umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego zmienia się na kilka, rozstrzyga się w trybie sądowym. Najemcy i członkowie ich rodzin po zawarciu nowych umów, którzy przed zmianą umowy nie mieli prawa do pomocy państwa, mają prawo nabyć także prawo po upływie pięciu lat po zmianie umowy.

Artykuł 342. Zmiana umowy o utworzeniu przez najemców jednej rodziny

Jeżeli kilku najemców zamieszkuje mieszkanie wynajmowane na podstawie osobnych umów o najmie łączyć się w jedną rodzinę, to może zawrzeć jedną umowę o najmie pomieszczenia mieszkalnego (łączyć mieszkania), jeśli członkowie ich rodziny i najemca wyrażą na to zgodę. Umowę zawiera się z najemcą, zaproponowanym przez członków powstałej rodziny.

Artykuł 343. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Jeżeli jedno pomieszczenie mieszkalne zmienia się na inne samorząd, posiadając możliwość najemca za zgodą członków jego rodziny i byłych członków rodziny wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne może zamienić na inne, przydzielając każdemu członkowi rodziny nie więcej niż 10 metrów

kwadratowych umowy powierzchni pomieszczenia mieszkalnego, pozostawiając posiadanie pomieszczenia mieszkalnego samorządowi. W tym przypadku na życzenie najemcy, pełnoletnich członków rodziny lub byłych członków rodziny jedna osoba o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu może być zastąpiona przez kilka.

Spory w sprawie zmiany umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego zmienia się na kilka, rozstrzyga się w trybie sądowym. Najemcy i członkowie ich rodzin po zawarciu nowych umów, którzy przed zmianą umowy nie mieli prawa do pomocy państwa, mają prawo nabyć także prawo po upływie pięciu lat po zmianie umowy.

Artykuł 344. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Jeżeli jedno pomieszczenie mieszkalne zmienia się na inne samorząd, posiadając możliwość najemca za zgodą członków jego rodziny i byłych członków rodziny wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne może zamienić na inne, przydzielając każdemu członkowi rodziny nie więcej niż 10 metrów

kwadratowych umowy powierzchni pomieszczenia mieszkalnego, pozostawiając posiadanie pomieszczenia mieszkalnego samorządowi. W tym przypadku na życzenie najemcy, pełnoletnich członków rodziny lub byłych członków rodziny jedna osoba o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu może być zastąpiona przez kilka.

Spory w sprawie zmiany umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego zmienia się na kilka, rozstrzyga się w trybie sądowym. Najemcy i członkowie ich rodzin po zawarciu nowych umów, którzy przed zmianą umowy nie mieli prawa do pomocy państwa, mają prawo nabyć także prawo po upływie pięciu lat po zmianie umowy.

Artykuł 345. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Jeżeli jedno pomieszczenie mieszkalne zmienia się na inne samorząd, posiadając możliwość najemca za zgodą członków jego rodziny i byłych członków rodziny wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne może zamienić na inne, przydzielając każdemu członkowi rodziny nie więcej niż 10 metrów

kwadratowych umowy powierzchni pomieszczenia mieszkalnego, pozostawiając posiadanie pomieszczenia mieszkalnego samorządowi. W tym przypadku na życzenie najemcy, pełnoletnich członków rodziny lub byłych członków rodziny jedna osoba o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu może być zastąpiona przez kilka.

Spory w sprawie zmiany umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego zmienia się na kilka, rozstrzyga się w trybie sądowym. Najemcy i członkowie ich rodzin po zawarciu nowych umów, którzy przed zmianą umowy nie mieli prawa do pomocy państwa, mają prawo nabyć także prawo po upływie pięciu lat po zmianie umowy.

Artykuł 346. Zmiana umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Jeżeli jedno pomieszczenie mieszkalne zmienia się na inne samorząd, posiadając możliwość najemca za zgodą członków jego rodziny i byłych członków rodziny wynajmowane przez niego pomieszczenie mieszkalne może zamienić na inne, przydzielając każdemu członkowi rodziny nie więcej niż 10 metrów

kwadratowych umowy powierzchni pomieszczenia mieszkalnego, pozostawiając posiadanie pomieszczenia mieszkalnego samorządowi. W tym przypadku na życzenie najemcy, pełnoletnich członków rodziny lub byłych członków rodziny jedna osoba o najmie pomieszczenia mieszkalnego samorządu może być zastąpiona przez kilka.

Spory w sprawie zmiany umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego zmienia się na kilka, rozstrzyga się w trybie sądowym. Najemcy i członkowie ich rodzin po zawarciu nowych umów, którzy przed zmianą umowy nie mieli prawa do pomocy państwa, mają prawo nabyć także prawo po upływie pięciu lat po zmianie umowy.

Artykuł 347. Przesiedlenie najemcy na okres remontu kapitałowego i rekonstrukcji wynajmowanego przez niego pomieszczenia mieszkalnego

W razie potrzeby dokonania remontu kapitałowego czy rekonstrukcji pomieszczenia mieszkalnego, wyjątek przez samorządy czy też przedsiębiorstwa i instytucje swymi pracownikami, jeżeli remont jest niemożliwy bez wysiedlenia mieszkańców z tych pomieszczeń i, o ile po rekonstrukcji pomieszczenia mieszkalnego najemca może być zamieszkały w tym samym pomieszczeniu, to samorząd proponuje najemcy i członkowi jego rodziny na okres remontu lub pomieszczenia przeniesienie się do innego pomieszczenia mieszkalnego. Zaproponowane pomieszczenie mieszkalne ma odpowiadać normom sanitarnym i technicznym. Jeśli najemca odmawia przesiedlenia się do tego pomieszczenia, to samorząd może zażądać przesiedlenia go w trybie sądowym.

W przypadkach, jeżeli wynajmowane pomieszczenie mieszkalne po rekonstrukcji zwiększy się lub zmniejszy, najemca ma prawo wyboru, wynajmować to pomieszczenie czy też nie. W razie zgody najemcy na najem pomieszczenia mieszkalnego, które się zwiększyło lub zmniejszyło po rekonstrukcji, w trybie ustalonym w części pierwszej tego artykułu przenosi się on lub zostaje przeniesiony na czas remontu lub rekonstrukcji do innego pomieszczenia mieszkalnego.

W okresie remontu kapitałowego lub rekonstrukcji umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego nie zostaje zerwana, ale czynsz mieszkalny najemca ma prawo płacić za tymczasowo przydzielone pomieszczenie mieszkalne.

Do wyremontowanego pomieszczenia mieszkalnego najemca ma prawo przenieść się po zakończeniu remontu kapitałowego lub rekonstrukcji.

Jeśli najemca nie zgadza się na najem zwiększonego pomieszczenia mieszkalnego, a także gdy w związku z remontem kapitałowym czy rekonstrukcją wynajmowane pomieszczenie nie zachowuje się, najemcy przydziela się inne odpowiednie pomieszczenie mieszkalne. W razie odmowy przez najemcę przeniesienia się do przydzielonego innego pomieszczenia mieszkalnego wynajmujący ma prawo przesiedlić go w trybie sądowym.

Wszelkie kwestie związane ze zmianami pomieszczeń mieszkalnych wynajmowanych przez przedsiębiorstwa i instytucje o najmie pomieszczeń mieszkalnych w okresie remontu kapitałowego i rekonstrukcji, oraz inne związane z tym sprawą rozstrzygane są za porozumieniem najemcy i gospodarza.

Artykuł 348. Wymiana pomieszczeń mieszkalnych

Najemcy pomieszczeń mieszkalnych samorządów, przedsiębiorstw, instytucji i osób fizycznych, po otrzymaniu pisemnej zgody zamieszkałych z nim wspólnie pełnoletnich członków rodziny, z tymczasowo nieobecnymi włącznie i za zgodą gospodarza mogą wymienić pomieszczenia mieszkalne z innymi najemcami pomieszczeń mieszkalnych samorządów, przedsiębiorstw, instytucji i osób fizycznych.

Odpowiedź gospodarza na wymianę pomieszczeń mieszkalnych nie podlega zaskarżeniu.

Wymiana pomieszczeń mieszkalnych załatwia się poprzez nowe umowy o najmie. Umowa o wymianie nabiera mocy od dnia sporządzenia ostatecznej nowej umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego a jeśli spór rozstrzyga sąd - od dnia wejścia w życie nowego sądu.

Jeśli członkowie rodziny nie mogą się porozumieć w sprawie wymiany lub gry w przypadku zamiany pomieszczenia mieszkalnego powstałaby możliwość usunięcia w rodzinie zaistniałych sytuacji konfliktowych, to dowolny członek rodziny ma prawo żądać w trybie sądowym przy-

musowej zamiany wynajmowanego pomieszczenia mieszkalnego na inne pomieszczenie mieszkalne lub pomieszczenie mieszkalne w innych domach (mieszkania) do wycofania umowy.

Najemca pomieszczenia mieszkalnego ma prawo wycofania umowy o najmie, wycofanie tym miesiąc wcześniej gospodarza na piśmie. Jeśli gospodarz nie spełni tego zadania, najemca ma prawo do odszkodowania.

Przed upływem terminu uprzedzenia najemca może odwołać uprzedzenie, o ile gospodarz nie zawarł z innym najemcą umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego.

Jeśli najemca, członek jego rodziny i byli członkowie rodziny wyjechali na stałe gdzieś indziej umowę o najmie pomieszczenia mieszkalnego uważa się za zerwaną od dnia wyjazdu.

Artykuł 350. Tryb wycofania umowy i wysiedlenia

Umowa o najmie pomieszczenia mieszkalnego może być anulowana za nieprawomocność, może być wycofana oraz obywateli z pomieszczeń mieszkalnych mogą być wysiedleni jedynie w trybie sądowym, z wyjątkiem przewidzianych przez ten Kodeks przypadków wysiedlenia za sankcją prokuratora.

Artykuł 351. Zerwanie umowy w razie złamania przez najemcę warunków umowy o najmie

Jeśli najemca systematycznie (co najmniej przez 6 miesięcy) nie płaci czynszu mieszkalnego, lub nie uiszcza opłaty za usługi komunalne, jeśli najemca, członek jego rodziny lub inne razem z nim zamieszkałe osoby nieiszczą lub psują pomieszczenie mieszkalne lub korzystają z niego niezgodnie z przeznaczeniem, umowa o najmie może być zerwana, a osoby te wysiedlone z wynajmowanego pomieszczenia bez przydzielenia im innego pomieszczenia mieszkalnego.

Najemca, członek jego rodziny lub inni razem z nim zamieszkałe osoby, które nieodpowiednim zachowaniem się stwarzają niemożliwe warunki innym żyć wspólnie lub obok, na żądanie najemcy lub innych osób, którym się przeszkadza normalnie żyć, mogą być wysiedlone bez przydzielenia innego pomieszczenia.

Artykuł 352. Wyłączenie samowolnie zajętych pomieszczeń

Samowolnym zajęciu czyli wstąpieniu się do pomieszczenia mieszkalnego bez zawarcia umowy na jego wynajęcie w trybie sądowym, osoba, która posiadała sankcję prokuratora bez przydzielenia im innego pomieszczenia mieszkalnego.

Artykuł 353. Skutki upływu terminowej umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Po upływie terminu umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego, na żądanie gospodarza najemca, członek jego rodziny lub były członek rodziny powinni się wysiedlić z pomieszczenia mieszkalnego, a w przypadku niewysiedlenia zostają wysiedleni bez przydzielenia im innego pomieszczenia mieszkalnego.

Artykuł 354. Przerwanie nieterminowej umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego

Neterminowa umowa o najmie pomieszczeń mieszkalnych wynajmowanych na warunkach komercyjnych przez przedsiębiorstwa, instytucje i osoby fizyczne na żądanie gospodarza może być zerwana po pisemnym uprzedzeniu o tym najemcy na trzy miesiące wcześniej.

Po upływie tego terminu najemca, członek jego rodziny lub były członek rodziny powinni się wysiedlić z pomieszczenia mieszkalnego, a w razie niewysiedlenia są zostają wysiedleni bez przydzielenia im innego pomieszczenia mieszkalnego.

Artykuł 355. Wyłączenie z domów mieszkalnych i mieszkań zagrożonych

Jeśli z powodu klęsk żywiołowych, pożaru lub z innych technicznych powodów pomieszczenie mieszkalne może runąć lub stać się niebezpiecznym dla życia, nieodrocznie do dnia

(Dokończenie na str. 7)

(Początek patrz w numerze poprzednim)

**USTAWA REPUBLIKI LITEWSKIEJ
O ZMIANIE PARAGRAFU TRZYDZIESTEGO
KODEKSU CYWILNEGO REPUBLIKI LITEWSKIEJ**

(Dokończony ze str. 6)

obywateli wysiedli się z niego na mocy sankcji prokuratora i przyzwyła się im inne odpowiedzialne pomieszczenie mieszkalne. Także pomieszczenie przyzwyła właściciel funduszu mieszkaniowego, w którym się znajduje zagrozone lub nie nadające się do zamieszkania pomieszczenie mieszkalne, a jeśli nie ma takich możliwości — to samorzód.

Artykuł 356. Zerwanie umowy i wysiedlenie obywateli z przyzwyła innego odpowiednio urządzonego pomieszczenia mieszkalnego

Obywatele mogą być wysiedleni z pomieszczeń mieszkalnych samorządów oraz przedsiębiorstw i instytucji, wynajętych swym pracownikom z przyzwyła im innego odpowiednio urządzonego pomieszczenia mieszkalnego, jeśli:

- 1) dom, w którym się znajduje pomieszczenie mieszkalne, ma być zburzony;
- 2) pomieszczenie mieszkalne nie służywie się z powodu rekonstrukcji lub przeplanowania domu;
- 3) pomieszczenia mieszkalne przeobraża w pomieszczenie o innym przeznaczeniu.

Inne odpowiedzialne urządzone pomieszczenia mieszkalne przyzwyła właściciel funduszu mieszkaniowego czy też inne przedsiębiorstwa, instytucja, w czym interesie dom mieszkalny jest burzony, rekonstruowany lub przeplanowany i pomieszczenia mieszkalne przekształca się w pomieszczenia o innym przeznaczeniu.

Artykuł 357. Wysłędanie obywateli z zwróconych właścicielom domów mieszkalnych (pomieszczeń mieszkalnych)

Z zwróconych właścicielom domów mieszkalnych (pomieszczeń mieszkalnych), które obywatelom na mocy bezwzględnych aktów organów administracyjnych lub innymi nielegalnymi sposobami zostały odebrane i nieustannie skofiskowane, a także ze zwróconych właścicielom znacionalizowanych domów mieszkalnych (pomieszczeń mieszkalnych) z przyzwyła innego odpowiedzialno urządzonego pomieszczenia mieszkalnego na żądanie właściciela mogą być wysiedleni zamieszkałi w nich:

- 1) najemcy;

2) obywatele, którzy uzyskali prawo własności na dom mieszkalny (pomieszczenie mieszkalne) po bezprawnym lub niezasadnym odebraniu go właścicielowi, ale wyrokem sądowym transakcja o nabyciu tego domu uznana została za nieważną.

Inne odpowiedzialno urządzone pomieszczenie mieszkalne wysiedlanym przyzwyła przedsiębiorstwo, instytucja, której przekazano zwrócony dom mieszkalny (pomieszczenie mieszkalne). Jeśli instytucja ta nie ma możliwości przyzwyła odpowiednio urządzonego pomieszczenia mieszkalnego, to przyzwyła je samorzód.

Artykuł 358. Wysłędlanym przyzwyła się inne odpowiedzialno urządzone pomieszczenie mieszkalne

Przyzwydlane inne odpowiedzialno urządzone pomieszczenie mieszkalne powinno się znajdować w tej samej miejscowości, ma być odpowiedzialno urządzone w miarę warunków tej miejscowości i odpowiadać normom sanitarnym i technicznym.

Przyzwydlane inne odpowiedzialno urządzone pomieszczenie mieszkalne nie może być mniejsze od zajmowanego wcześniej. Jeśli w poprzednim pomieszczeniu mieszkalnym powierzchnia umowna, przypadająca na jednego członka rodziny była mniejsza od przewidzianej przez ustawodawstwo Republiki Litewskiej to wysiedlając nie można przyzwyłać mniejszej od ustalonej powierzchni.

Pomieszczenie to ma być takie, aby w jednym pokoju nie zakwaterowano osoby powyżej dziewięciu lat różnej płci z wyjątkiem małżonków i ma odpowiadać stanowi zdrowia wysiedlonych oraz innym okolicznościom.

Na życzenie najemcy może też być przyzwydlone mniejsze pomieszczenie mieszkalne. W decyzji sądu o przewrzeniu umowy o najmie i wysiedleniu najemcy ma być wskazane pomieszczenie mieszkalne, przyzwydlane wysiedlenemu.

Artykuł 359. Ochrona praw własnościowych obywateli, których domy mieszkalne (mieszkania) burzy się w związku z zajęciem lub wykupem działki gruntowej

Jeśli zachodzi potrzeba wyko-

rzystania działki gruntowej do potrzeb państwa i z tego powodu burzy się domy mieszkalne (mieszkania), należące do obywateli na prawach własności, to ich właścicielom (współwłaścicielom) należy się całkowita kompensata:

- przyzwydlając na prawach własności inne równej wartości pomieszczenie mieszkalne lub parcelę pod budownictwo indywidualne,
- albo płacąc za obiekty własnościowe realną cenę w gotówce,
- albo przenosząc dom na inną parcelę, przyzwydloną przez organy zarządzania samorzodu,
- albo rekompensując w inny sposób wartość burzonych domów (mieszkań).

Sposób rekompensaty wartości burzonych domów (mieszkań) oraz inne warunki ustala się w umowie między użytkownikiem ziemi a właścicielami domów (mieszkań).

W razie braku porozumienia między stronami sposób oraz warunki rekompensaty za burzone domy (mieszkania) ustala sąd.

Artykuł 360. Służbowe pomieszczenia mieszkalne

Służbowe pomieszczenia mieszkalne przyzwyła się w celu zakwaterowania pracowników, którzy z uwagi na charakter swej pracy powinni mieszkać w budynku miejsca pracy lub w pobliżu go. Służbowe pomieszczenia mieszkalne mają być osobnymi mieszkaniami.

Do służbowych pomieszczeń mieszkalnych zalicza się też wykaz kategorii robotników, którym może być przyzwydlone pomieszczenie mieszkalne. Wykazy te ustala; w domach mieszkalnych — rady samorzodowe, w domach przedsiębiorstw i instytucji — organy administracyjne przedsiębiorstwa czy instytucji, w domach spółek — decyzje zgromadzenia członków spółki.

Artykuł 361. Tryb przyzwyła służbowych pomieszczeń mieszkalnych oraz ich użytkowania

Decyzję o przyzwydleniu służbowego pomieszczenia mieszkalnego w domu samorzodu podejmuje organ administracyjny samorzodu, w domach przedsiębiorstw i instytucji — kierownik przedsiębiorstwa czy instytucji, w domach spółek — zgromadzenie członków spółki lub ich pełnomocników. Zgodnie z tą decyzją zawiera się umowę o najmie służbowego pomieszczenia mieszkalnego. Przy zawieraniu takiej umowy przestrzega się

przewidzianego przez niniejszy Kodeks trybu zawierania umowy o najmie pomieszczenia mieszkalnego.

Ze służbowych pomieszczeń mieszkalnych korzysta się zgodnie z przepisami umowy o najmie pomieszczeń mieszkalnych, zawartymi w artykułach 324—333, 346, 347 niniejszego Kodeksu.

Artykuł 362. Wysłędlenie ze służbowych pomieszczeń mieszkalnych

Pracownicy, którzy zerwali stosunki dotyczące pracy z wynajmującym służbowe pomieszczenia mieszkalne na jego żądanie, obowiązani są wysiedlić się z tych pomieszczeń wraz z zamieszkałymi z nimi osobami. Obywatele, którzy się nie wysiedlili ze służbowych pomieszczeń mieszkalnych zostają wysiedleni bez przyzwyła im innego pomieszczenia mieszkalnego, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w artykule 363 niniejszego Kodeksu.

Artykuł 363. Obywatele, którzy mogą być wysiedleni ze służbowych pomieszczeń mieszkalnych pod warunkiem przyzwyła im innego pomieszczenia mieszkalnego

Z przyzwyła im innego pomieszczenia mieszkalnego ze służbowych pomieszczeń mieszkalnych mogą być wysiedleni:

- 1) członkowie rodziny funkcjonariuszy ochrony kraju i policji, którym przyzwydlono służbowe pomieszczenie mieszkalne i którzy polegli lub zginęli bez wieści w obronie Republiki Litewskiej, czy też pełniąc inne obowiązki służby wojskowej;
- 2) członkowie rodziny zmarłego pracownika, któremu przyzwydlono służbowe pomieszczenie mieszkalne;
- 3) gospodarz służbowego pomieszczenia mieszkalnego, który przeszedł na rentę starczą;
- 4) inwalidzi grup I i II, a także pracownicy, którzy pracując u gospodarza z jego winy stracili zdolność do pracy;
- 5) zrebabilutowany najemca służbowego pomieszczenia mieszkalnego.

Artykuł 364. Inne pomieszczenia mieszkalne, przyzwydlane wysiedlanym obywatelom

Inne pomieszczenie mieszkalne, przyzwydlane wysiedlanym obywatelom, powinno się znajdować w tej samej miejscowości i ma odpowiadać normom sanitarnym

i technicznym.

Artykuł 365. Bursy
Robotników, pracowników, studentów, uczniów na okres ich pracy lub nauki można zakwaterować w bursach. Bursy — są to specjalnie zbudowane lub przystosowane do tego celu domy mieszkalne.

Tryb przyzwyła i korzystania z burs ustala się w zbiorowych umowach przedsiębiorstw, instytucji, organizacji, a w instytucji nie posiadającej takiej umowy — za porozumieniem administracji i pracujących, natomiast w instytucjach naukowych i uczelniach — zgodnie z decyzją organów koleżeńskich tych instytucji.

Pracownicy z upływem umowy o pracy, a uczący się — po zakończeniu roku szkolnego zostają wysiedleni z burs.

Mieszkańcy burs mogą być wysiedleni bez przyzwyła im innego pomieszczenia mieszkalnego, o ile swym nieodpowiednim zachowaniem się stwarzają niemożliwe warunki innym mieszkańcom razem i obok, a także jeśli systematycznie niszczą pomieszczenie mieszkalne lub korzystają z niego niezgodnie z przeznaczeniem.

Artykuł 366. Hotele
Osoby prawne i fizyczne mają prawo do posiadania hoteli — specjalnie wyposażone pomieszczenia do zakwaterowania czasowo przybyłych osób.

Hotele zakłada się i działają one na warunkach działalności komercyjnej.

Obywatele, zamieszkałi w hotelach dłużej niż przewiduje umowa lub którzy nie zapłacili za zamieszkanie w hotelu lub zakłócili tryb korzystania z niego, na wniosek administracji zostają wysiedleni za sankcją prokuratora bez przyzwyła im innego pomieszczenia mieszkalnego.

Artykuł 367. Domy noclegowe

Przepisy działalności i korzystania z założonych w ramach dobroczynności lub innych dochodzących lub innych dochodów noclegowych, w których udziałem jest nieodpłatnie noclegu potrzebującym pomocy osobom fizycznym ustalają i rejestrują w samorzodzie zażytości. Zasadami tymi należy się kierować w rozpatrywaniu sporów co do korzystania z takich domów i wysiedlania z nich."

Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej
Vytautas LANDSBERGIS

Vilnius, 15 lipca 1992 r.

Co nam proponują Szwedzi?

W Wilnie. Kombinacje mleczarskim odbyło się otwarcie mini-wystawy znanego szwedzkiego koncernu „Alfa-Laval”, który produkuje i zapatruje w sprzęt przemysłowy mleczarski. Wystawę zaprezentowano, w salonie jednego autobusu.

O swym koncercie jego menedżer na kraje bałtyckie M. Cederberg w rozmowie powiedział:

— Jesteśmy dostawcą integrowanych systemów technologicznych dla przemysłu mleczarskiego całego świata, specjalizujemy się w ciągłym przetworstwie mleka i przetworów mlecznych w olbrzymich zamkniętych systemach, projektujemy i produkujemy kluczowe komponenty linii technologicznych do przetworstwa, dostarczamy wyposażone w komputery regulatory procesu, koncepcję od lokalnej automatyzacji poszczególnych komponentów do kompleksowych systemów kierowania fabrykami. Ma-

my też możliwość ich montażu i uruchomienie na całym świecie. Zmontowaliśmy już ponad tysiąc zakładów. A propos przystawiliśmy mleczarskiemu służymy ponad 100 lat.

— Wiadomo, że Litwa, Łotwa i Estonia dają dziś dla was szerokie możliwości. M.in. przed przybyciem do Wilna odwiedził tu pan te dwa kraje.

— Mamy podobne warunki naturalne, dlatego też bedziemy mogli posłużyć pewną pomocą waszemu przemysłowi mleczarskiemu. Moglibyśmy dostarczyć centrifugi, urządzenia do klarowania, wyparki śmietanki, systemy mikrofiltracji i ultrafiltracji, wymienniki ciepła, urządzenia do pasteryzacji oraz obróbki ultraciepłej, a także homogenizatory, pompy, zawory, sprzęt do dokonywania pomiarów, dozowania i ważenia, systemy regulowania i sterowania procesami.

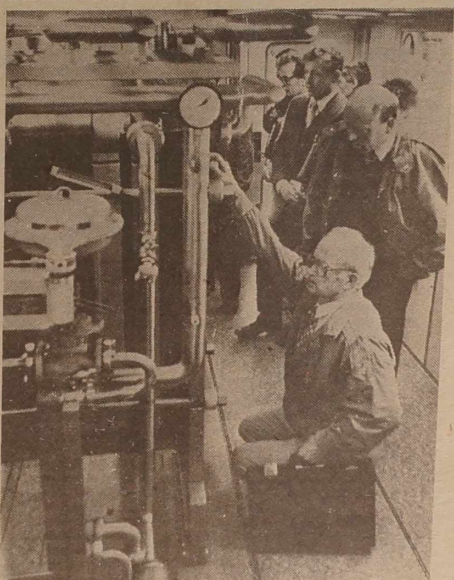
— Rzeczywiście, wybór jest

szereki. A główne, że interesujące jest również doświadczanie...

— Zaprojektowaliśmy i zrealizowaliśmy dostawę ponad 1000 metrów linii technologicznych i kończąc na kompleksowych pełnych cyklach roboczych. Te problemy, jakie napotykalicie, instalując nowy sprzęt produkcyjny, są nowe dla was, my wcześniej już to rozwiązyaliśmy.

— Dla zapoznania się z naszymi możliwościami na wystawie przybyli nie tylko kierownicy przemysłu mleczarskiego, ale też pracownicy rolnictwa Wileńszczyzny, farmerzy. Dla tych ostatnich bardzo istotne są warunki współpracy.

— Szczegółowo ustala się je zgodnie z indywidualnymi potrzebami klienta, zazwyczaj jednak włączają one harmonogramy sprządzania, zamiane używanych elementów oraz wizyty

inżynierów naszego serwisu. Dostarczymy również kompleksy serwisowe zawierające części zamienne, które farmer powinien mieć pod ręką.

Dodajmy jeszcze, że sprzęt szwedzkiego koncernu „Alfa-Laval” działa już w przedsiębior-

stwach mleczarskich Wilna, Kowna, Kłajpedy, montuje się go w Uclanie, a zamierza się w Mariampolu.

Michał FILIPIENKOW
NA ZDJĘCIACH: na wystawie firmy „Alfa-Laval”.
Fot. W. Zarnostekow

Telewizja

ŚRODA, 23 WRZEŚNIA
LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Program gospodarczy. 9.45 — Ojczyzna. 10.35 — Na powitanie wyborów do Sejmu. 10.45 — Pod własnym dachem. 11.25 — Bumerang. 18.00 — Dziennik. 18.15 — Program sportowy. 19.40 — Fakt. 20.00 — Dobranoc. 20.30 — Fanorama. 21.00 — Na powitanie wyborów do Sejmu. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

Telewizja Polska

11.00 — „Psychoza” — thriller psychologiczny prod. USA. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Program dnia. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla młodych widzów: Mój program na antenie. 18.00 — Telexpress. 17.20 — „Syn wyspy” (12) — serial prod. USA. 19.15 — Klinika zdrowego człowieka. 19.40 — Laboratorium: „Podsiuchowanie Wszechświata”. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — Mecz piłki nożnej (eliminacje) mistrzostw świata) Polska—Turcja. 23.00 — Warianty. 23.30 — Piosenki z „Butiku”. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — „Z biegiem lat, z biegiem dni”.

Ostatkono
5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka poranna. 5.30 — Poranek. 7.50 — Kreskówka. 8.00 — Dziennik. 8.20 — Film fab. „Bo-

gaci też placzą”. 9.45 — Nasz klub muz. 10.25 — Kreskówki. 11.00 — Dziennik. Domator. Dzienny ekspres filmowy. 11.20 — TV film fab. „Prawie śmieszna historia”. Odc. 2. 12.30 — Kreskówka. 12.40 — Film fab. „Bezimienny zamek”. Odc. 6. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Przedsiębiorca. 14.25 — Telemixt. 15.10 — Notes. 15.15 — Walt Disney przedstawia. 16.05 — Koncert młodych wykonawców — uczestników I Międzynarodowego Konkursu im. P. Czajkowskiego. 16.25 — Film dok. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Program między państwowych kanałów „Ostankino”. 17.50 — Premiera filmu dok. 18.00 — Film fab. „Bogaci też placzą”. 18.40 — Panorama filmowa. 19.45 — Dobranoc. 20.00 — Reklama. 20.30 — Spotkanie w Poznaniu. 21.00 — Konferencja prasowa. 21.45 — Straty i odkrycia. 22.30 — Muzyka jazzowa. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Reklama. 7.25 — Czas ludzi interesu. 11.50 — Film fab. „Santa Barbara”. 12.40 — Kwestia chińska. 13.00 — Więści. 13.20 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 15.00 — Dama atutowa. 15.30 — Gra bez przegranej. 16.00 — Program chrześcijański. 16.30 — Tam, tam. Nowości. 16.45 — Transroser. „Daleki Wschód”. 17.30 — M-Zjednoczenie. 17.45 — Zbadajmy sprawę. 17.55 — Poczekalnia. 18.45 —

Co dzień święto. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Film fab. „Santa Barbara”. 20.10 — Gadu-gadu. 20.40 — Telewizja w ustawodawstwie. 21.10 — Antrak. 21.25 — Na sesji RN Federacji Rosyjskiej. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.20 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji.

CZWARTEK, 24 WRZEŚNIA LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Fakt. 9.20 — Nasz elementarz. 9.30 — Program: dla dzieci. 10.25 — Powszednie reportaż. 10.55 — Gest. 18.00 — Dziennik. 18.15 — Program gospodarczy. 18.45 — Koncert. 18.55 — Polityka. 19.40 — Reforma rolna. 20.00 — Dobranoc. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Konferencja prasowa. 21.45 — Straty i odkrycia. 22.30 — Muzyka jazzowa. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

LTV-2

18.45 — Program. 18.50 — Przegląd regionalny. 19.20 — Pownona znajomość. 19.50 — Film animowany. 20.00 — Dziennik (Ostankino). 20.35 — Człowiek wśród zwierząt. 21.00 — Trybuna katolicka. 21.30 — Telegra „Tak. Nie”. 22.30 — Dziennik. 22.45 — Film na życzenie widzów.

Telewizja Polska

11.00 — „Columbo” (1) — serial prod. USA. 12.30 — „Orle gniazdo” — wojskowy program dok. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Program dnia. 13.15 — 17.00

KUPIJĘ

dolary USA i marki niemieckie. Zwracać się: Vilnius, tel. 35-48-22. (Zam. 1077)

SPRZEDAJĘ

dolary USA i marki niemieckie. Zwracać się: Vilnius, tel. 75-25-74. (Zam. 1077)

SPRZEDAM

nową pralkę „Wiłka-automat”, albo wymienie na piec mikrofalowy, papierosy „Winston”, zestaw mebli kuchennych. Vilnius, 41-64-27. (Zam. 1097)

30 PAŹDZIERNIKA BR. ORGANIZUJE SIĘ

wyjazd do Holandii

autokarem volvo w celu zakupu tanich samochodów. Koszt podróży — 195 USD i 7000 rubli (wiza, przejazd, zakwaterowanie w komfortowym hotelu, śniadania, pomoc w zakupie samochodu).

Zgłoszenia przyjmuję się do 6 października br. Zwracać się: Vilnius, tel. 67-34-25, od godz. 17.00 do 21.00 codziennie. (Zam. 1101)

Kalendarium

* Środa (23.IX) jest 267 dniem 1992 r. Do końca roku 99 dni.
* Znak Zodiaku — Waga.
* Imieniny: Tekli, Bogustawa, Liwiusza.
* Wschód Słońca — 7.06, zachód — 19.15. Długość dnia 12 godz. 09 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje dla 23 września zachmurzenie iłenne, wiatr południowo-wschodni, słaby, bez opadów, mgła. Temperatura 16—18 stopni.
W ciągu następnych dwóch dni bez opadów, temperatura w nocy 3—8, w dzień 15—20 stopni.

Od 23 września do 23 października Słońca przebywa w gwiazdozbiornie WAGA.

Cechy zdrowotne. Nie odznaczają się dobrym zdrowiem. Predyspozycje zawodowe. Mają ogromne predyspozycje do rzeźby, tańca, słuchowe, łatwość w nawiązywaniu kontaktów.

Cechy pozytywne. Beztroskość, wdzięk, atymczasność, parnerstwa, społeczność, kompromisowość, zdrowotność, serdeczność, miły i sympatyczny wygląd, zycielskość, brak konfliktowości, dyplomacja, urok osobisty.

Cechy negatywne. Wypróbowanie, lenistwo, niedziękowanie, narcyzm, brak wytrwałości, niezdrężliwość, bojaźliwość.

Cechy dominujące. Wdzięk, urok, delikatność, zycielskość, serdeczność, wygodnictwo, niezdecydowanie, bojaźliwość, towarzyskość.

Temperament. Sangwiniczno-flegmatyczny.

Znaki przyjazne. Waga, Wodnik, Strzelec, w mniejszym stopniu Lew, Baran, Bliźnięta.

Znaki nieprzychylne. Rak, Skorpion, Ryby.

Metal. Miedź.

Kamień. Opal, szmaragd, Boliński, Róża, lilia, melisa, bratek, poziomka.

Zapach. Róża, goździki, jaśmin, niezapominajka.

Zwierzęta. Wrobel, kurpulek i wszystkie zwierzęta domowe.

Szczęśliwa liczba to 6.

Dzień tygodnia. Szczęśliwy to piątek, feralny — wtorek.

Odżywianie się. Powinny przestrzegać diety, gdyż mają skłonność do tycia.

Miejsce odpoczynku. Najlepiej odpoczywać nad wodą, a nawet leżąc w wannie, chociaż o energii nie dodaje.

Dobre rady. Powinni odpowiednio wykorzystywać zdolności, jakim obdarzają ich natura. Wszelkie zmiany, jakie niesie im życie, powinny przyjmować bez narzekania, gdyż w końcu przyniosą im korzyść.

KTO URODZIŁ SIĘ 23 WRZEŚNIA

Mają bardzo rozwinięte życie duchowe. Posiadają wiele ideałów i pozostają im wierni. Odznaczają się wszechstronnością uzdolnieniami. Uważani są za ludzi prawych i odważnych. W stosunku do najbliższych i otoczenia bywają nieraz dokuczliwi, szczególnie z powodu silnego fanatyzmu. Nadmierne zaangażowanie powoduje, że zbyt jednostronnie patrzą na życie. Ponadto są nerwowi i mało odporni psychicznie.

Dyżurni wydania:
Lucja BRZOZOWSKA,
Jan LEWICKI,
Teresa STRUMIŁO,
Teresa ZARK,
Marian BOGZIŃCZAK

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Usługi XERO oraz biuro ogłoszeń i reklamy — ul. Subačiaus 1 (od podwórka) czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy. Tel. 82-66-04.

PILNE ogłoszenia są przyjmowane w redakcji, pr. Laisvės 60, 11 piętro, pokój nr 1114, tel. 42-69-63.

Trwają zapisy na wydział przygotowawczy WUP

Zapraszamy do nauki młodzię Litwy Południowo-Wschodniej, mającą ukończone litewskie i nielitewskie szkoły średnie. Przygotujecie się u nas do egzaminów z języka litewskiego i literatury, historii. Po ukończeniu wydziału przygotowawczego egzaminy wstępne są składane w trybie ogólnym.

Studentom wydziału dziennego przysługują stypendium, miejsce w akademiku, Dokumenty przyjmowane są w gab. 214 przy ul. Szewczenki 31 codziennie od godz. 10 do 12. Początek roku akademickiego — 1 października. Informacja telefonicznie — 23-02-08. (Zam. 1094)

KUPIJEMY CZEKI INWESTYCYJNE.

Zwracać się: Vilnius, tel. 65-26-17. (Zam. 1061)

TYLKO
W DUŻYCH IŁOŚCIACH
ZA GOTÓWKĘ
I PRZELEWEM,
POMOŻEMY W NABYCIU:

- kabli elektrycznych,
- przewodów elektrycznych,
- materiałów budowlanych.

Pomożemy w szybkim sprzedaniu:
— papierosów,
— artykułów spożywczych.
Adres: Vilnius, Kalvarijų 135a, gab. 202, spółka brokerowa „Balticum”. Tel. 77-74-29, 77-78-36; fax: 762735, 479561. (Zam. 1102)

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2019, Lietuvos Respublika, Vilnius, Laisvės pr. 60.

Kod 67218
Cena 3 rb.
W Polsce — 800 zł.
Zam. 3157
Nr rejestracji — 522.
Drukarnie Państwowe Przedsiębiorstwo „Spauda”

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49.

Działy: państwa i samorządu terenowego — 42-78-63, ekonomiczny — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-69-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-96, stołeczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-88, felietonów i sportu — 42-96-63, listów — 42-69-45, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, fotokorespondent — 42-90-81, tłumacze — 42-90-60, 42-72-71, stylści — 42-72-92, maszyniści — 42-77-72.